

Rosengård!
Strategier för hållbar utveckling i en stadsdel

Samrådsredogörelse

Rosengård!

Strategier för hållbar utveckling i en stadsdel
Dialog-pm 2008:1

Malmö stadsbyggnadskontor oktober 2008

Malmö stadsbyggnadskontor april 2010

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Samråd	4
Synpunkter och kommentarer.....	5
Remissyttranden.....	22
Särskilda yttranden.....	42

Malmö stadsbyggnadskontor april 2010
Dialog-pm: Magdalena Alevrá, Inger Sellers, Ludvig Elgström
Samrådsredogörelse: Magdalena Alevrá

Sammanfattning

Syftet med dialog-pm *Rosengård!* var att diskutera den övergripande frågan: *Hur kan de fysiska strukturerna förändras så att de kan stödja en fortsatt god utveckling i Rosengård och i hela Malmö ur alla hållbarhetsaspekter?*

Remissinstanserna ger ett brett stöd för de tankar om hållbar utveckling i stadsdelen Rosengård, som presenteras.

Från många håll framförs en övergripande önskan om att stadsdelen tydligare behöver bli en del av Malmö. Det handlar om socioekonomiska frågor, möjligheterna till utbyte mellan rosengårdsbor och övriga malmöbor och att göra stadsdelen mer tillgänglig rent fysiskt. Några påtalar att detta är en uppgift för hela Malmö, inte bara Rosengård.

Flera remissinstanser påtalar vikten av att inte ha en övertro på fysiska åtgärder. Att lösa frågorna om arbete och utbildning är överordnade. Slutsatsen är att det är viktigt att arbeta med de insatser som verkligen kan påverka förutsättningarna för stadsdelen – att förändra i grunden, inte bara upprusta. Det kan exempelvis handla om att skapa plats för arbete, boende, utbildning, kultur, service eller handel.

När det gäller det fortsatta arbetet framhålls ett ökat samarbete som särskilt viktigt, mellan Malmö stads olika förvaltningar men också brett mellan Malmö stad, myndigheter, företagare, fastighetsägare, andra intressenter utanför Rosengård, föreningar och stadsdelens invånare. Delaktighet lyfts fram som en avgörande framgångsfaktor och att låta förändringar växa fram ur lokala initiativ är en viktig förutsättning för goda och hållbara lösningar, en annan att göra olika brukargrupper delaktiga i konkreta förändringsprojekt. Från många håll lyfts särskilt stadsdelens barn och unga fram som en viktig tillgång.

Arbetet i formen av dialog-pm har blivit uppskattat och den används nu i fler områden i Malmö som ett sätt att lyfta fram och diskutera fortsatt stadsutveckling.

Slutsatser och rekommendationer inför den fortsatta planeringen

- Flera byggprojekt är under planering i Rosengård (polishuset, Rosengårds station) eller har redan realiserats (MKBs bokaler i Örtagården). Det är viktigt att de tillägg som görs baseras på verkliga behov och förutsättningar i stadsdelen. De bör utföras på ett sätt som kan förändra både innehåll och fysisk struktur på ett sätt som följer grundtankarna i dialog-pm *Rosengård!*
- Planprogram för Herrgården
Flera viktiga frågor kvarstår att utreda inför en eventuell förtätning i södra Rosengård. Det handlar om konkreta lösningar för trafikstrukturen, frågor om tillgänglighet, bevarande och inte minst vad som ur olika synvinklar blir ett attraktivt tillskott. Det kräver fortsatt utredning och dialog. Därför bör arbetet med planprogram påbörjas.
- Områdesprogram
Förändringar kräver ett stärkt samarbete mellan Rosengård, Malmö stads förvaltningar och externa aktörer. Kommunstyrelsens utredning om områdesprogram, där det uttalade målet är ökad samverkan och delaktighet kan bli en stabil grund för fortsatt samlat och målinriktat arbete.

Samråd

Remiss

Dialog-pm 2008:1 *Rosengård! Strategier för hållbar utveckling i en stadsdel* (dec 2008) har varit utsänt för samråd under våren 2009. I januari skickades skriften till kommunens nämnder och styrelser, grannkommuner och regionala organ, myndigheter, företag, partier och intressegrupper med flera, drygt 200 mottagare. 30 skriftliga yttranden har kommit in.

Samrådsredogörelsen

I redogörelsen refereras och kommenteras de synpunkter och invändningar som framförts rörande dialog-pm *Rosengård!*

Samrådsredogörelsen följer samma disposition som dialog-pm och synpunkterna är inordnade under samma övergripande kapitelrubriker.

Referaten av de framförda synpunkterna är starkt sammanfattade i redogörelsen. Remissinstansernas egna formuleringar av synpunkterna finns i en bilaga där remissyttrandena återges i sin helhet.

Synpunkter och kommentarer

Dialog-pm Rosengård!

Stadsdelsförvaltningen Kirseberg, Stadsdelsförvaltningen Rosengård, Stadsdelsförvaltningen Västra Innerstaden, MKB och Helsingborgs stad ser mycket positivt på att stadsbyggnadskontoret i arbetet med kommande översiktsplan använder sig av dialog-pm som en form av förstudier. Diskussionen kring hur de fysiska strukturerna kan förändras för att stödja en fortsatt god utveckling upplevs som relevant, för både Rosengård och för andra stadsdelar i staden. Stadsdelsförvaltningen Rosengård menar att arbetet behandlar utvecklingsområden är avgörande för Rosengårds utveckling. Region Skåne framhåller helhetsperspektivet som viktigt för att bana väg för att vidareutveckla Rosengård som stadsdel och Miljönämnden framhåller vikten av att översätta idéer till ord och bild liksom att skapa gemensamma målbilder.

Stadsdelsförvaltningen Västra Innerstaden menar att arbetsmetoden ger inspiration till hur liknande arbeten skulle kunna se ut i andra delar av staden och Helsingborgs stad ser dialog-pm Rosengård som ett viktigt exempel på hur man kan arbeta med liknande bostadsområden i andra kommuner.

Länsstyrelsen, Fritidsnämnden och SACO framhåller att det hade varit intressant att koppla fler förvaltningar och myndigheter till detta arbete för att dels sprida kunskapen hos alla deltagande och dels för att få in fler aspekter i diskussionen. Miljö-, fritids- och kulturförvaltningens deltagande i arbetet efterfrågas särskilt.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Dialog-pm fungerar som ett underlag till det nyligen påbörjade arbetet med ny översiktsplan för Malmö. Dialog-pm Rosengård! är det första av Stadsbyggnadskontorets dialog-pm som behandlar ett av Malmös utvecklingsområden. Formen prövades här och har på grund av de uppskattade resultaten fått efterföljare både i Holma-Kroksbäck (Hela Hyllie Hållbart! 2009:2) och Fosie (Stadsutveckling Fosiestråket 2010:1). Arbetsprocesserna har sett olika ut i de olika stadsdelarna och involverat olika aktörer men haft ett uttalat samarbetsinriktat helhetstänkande gemensamt.

I arbetsprocessen för dialog-pm Rosengård förekom två viktiga workshopar, i arbetets inledningsfas och i dess avslutningsfas, där samtliga ovan nämnda förvaltningar bjöds in och deltog i viss omfattning.

Fysisk planering – social hållbarhet

Länsstyrelsen menar att vi i den fysiska planeringen får ta i beaktande att de kortsiktiga problemen i Rosengård har att göra med oförutsägbarheten vad gäller antal asylsökande, flyktinginvandring och förekomsten av ebo, eget boende, överskuggar möjligheterna att skapa förändringar vad gäller mer långsiktiga lösningar. Storstadssatsningen visade att det var tveksamt om områdesbaserade projekt har några effekter på längre sikt. Malmö Stad är också inne på den linjen med sitt projekt Välfärd för alla. Genom att bredda problembilden till att omfatta hela Malmö kan man kanske arbeta med lösningar på Rosengårds problem i ett bredare perspektiv. Fysisk planering kan dock inte lösa de omedelbara, kortsiktiga problemen med volymen av asylsökande som bosätter sig i Rosengård. Frågan är också en mellankommunal fråga och handlar om vilka kommuner som tar emot flyktingar och om flyktingars möjligheter att välja bostadsort.

Även Fritidsförvaltningen och Hyresgästföreningen menar att arbete för ökad sysselsättning och utbildning bör vara prioriterat och ifrågasätter de fysiska förändringarnas betydelse i dessa sammanhang.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

I skriften påpekas att de förändringar som föreslås syftar till att stödja en god utveckling, i meningen att förändringar i den fysiska strukturen (inte områdesuppgrustning i sig) kan öppna möjligheter för annan förändring. Det kan handla om att göra ett område mer tillgängligt för trafik av olika slag (exempelvis kollektivtrafik) eller främ-

ja byggandet av lokaler för olika verksamheter. Båda dessa åtgärder kan ha betydelse för möjligheterna till bland annat fortsatta studier och ökad sysselsättning såväl i som utanför stadsdelen.

Andra faktorer som har betydelse styrs på kommunal, mellankommunal eller statlig nivå, exempelvis val av bostättningsort eller arbetslöshetsåtgärder.

Det fortsatta arbetet

Rosengårds stadsdelsförvaltning påtalar att dialog-pm Rosengård måste få en strategisk och sammanhållande funktion.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Dialog-pm Rosengård! har fått bred förankring såväl hos Malmö stads förvaltningar som hos aktörer i stadsdelen, fastighetsägare m.fl. och används för att kommunicera en grundläggande, gemensam inriktning för stadens utvecklingsarbete i Rosengård. I arbetet med Malmö kommande översiktsplan utgör innehållet ett viktigt underlag.

Rosengårds stadsdelsförvaltning och Hyresgästföreningen framhåller vikten av att bred förankring och fördjupat samarbete mellan stadens förvaltningar och andra aktörer får vara utgångspunkten i det fortsatta arbetet med utveckling och förnyelse i Rosengård. I detta arbete är dialogen med de unga malmöborna avgörande och formerna för dialogen behöver utvecklas tillsammans med dem. Även Fritidsförvaltningen, Helsingborgs stad, SACO och Hyresgästföreningen framhåller att boende och föreningar måste få bidra med sin syn på förbättringsbehoven och känna att de är del i utvecklingen. Stadsdelsförvaltningen Kirseberg och Stadsdelsförvaltningen Västra Innerstaden påtalar vikten och vinsten av att kommunicera med närliggande och övriga stadsdelar inom Malmö stad för att tillvarata de gemensamma utvecklingsmöjligheterna.

Hyresgästföreningen framhåller att enstaka projekt under en kortare tidsperiod inte ger några långsiktiga lösningar, utan att det krävs ett ständigt och medvetet arbete för att åstadkomma märkbara förändringar för stadsdelen. MKB påtalar att det krävs konkreta åtgärdsprogram som är resurs- och tidssatta och där ansvar fördelas så att ett samlat och målinriktat arbete kan inledas och konkreta resultat levereras för att initiativen inte ännu en gång ska stanna vid enbart visioner och muntlig dialog.

Länsstyrelsen framhåller att dialog-pm Rosengård! också ger en tydlig signal om att det är nya arbetsmetoder och nya processer som behövs för att hitta nya lösningar, t ex möjligheten att bli egenföretagare och få fler kvinnor att starta företag.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret arbetar målinriktat för att öka medborgarnas delaktighet i planeringsprocesser. För Stadsbyggnadskontorets del innefattar det både verksamhetsutveckling och intern utbildning. Inför kommande planeringskede planeras en brukardialog i nära samarbete med Stadsdelsförvaltningen i Rosengård och i kommande EU-finansierade satsningar som kan kopplas till de långsiktiga visionerna ingår medborgarsamverkan som en viktig och integrerad del i processerna.

I ett uppdrag, givet av Kommunstyrelsen, ska Områdesprogram utarbetas för samtliga utvecklingsområden i Malmö (Seved, Herrgården, Lindängen och Holma-Kroksbäck) under 2010. Syftet med dessa program är att samordna resurser hos den kommunala organisationen, företagare, föreningar och invånare samt att garantera hög och långsiktig prioritet av insatser.

Även om flera av promemorians idéer och förslag kring utveckling och förnyelse i Rosengård har ett långsiktigt perspektiv menar Stadsdelsförvaltning Rosengård att det av flera skäl är angeläget att snarast både intensifiera och påbörja ett förnyelsearbete.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Flera betydelsefulla byggprojekt har realiserats eller pågår i stadsdelen. MKB har byggt sk bokaler (bostad och lokal i en enhet) som innebär såväl ökat antal lokaler för verksamhet i stadsdelen som förbättrat utbud av service lokalt och ett intensifierat stadsliv. Under 2010 uppförs ett sedan länge efterfrågat polisbus och 2011 beräknas den nya stationen för lokal pendeltrafik på Kontinentalbanan stå färdig. Tankarna på förtätning med bostäder med inslag av andra funktioner finns i flera av stadsdelens delområden. Stadsbyggnadskontorets planeringsarbete kommer att fortsätta efter dialog-pm Rosengård, närmast med ett planprogram för Herrgården. Ovan nämnda Områdesprogram förväntas bidra till att samordna och intensifiera insatserna ytterligare.

Miljönämnden menar att dialog-pm Rosengård! är väl försiktigt och abstrakt när det gäller förslag på förtätningar och sammankopplingar av återvändsgator. Förvaltningen hoppas att fördjupade studier har påbörjats, eftersom dessa åtgärder är mycket viktiga för att skapa mer innerstad av Rosengård.

Tekniska nämnden anser däremot att det är viktigt att betona att detta är ett allmänt strategiprogram och inte ett dokument som kan ses som ett förslag till realiserande och framtida utformning. När det gäller frågor som till exempel förtätning, kopplingar till staden, grönstrukturens kvaliteter och bevarandevärden kan tekniska nämnden därför inte ta ställning för eller emot det som föreslås i strategin och framhåller att dessa frågor måste diskuteras vidare mer detaljerat i den fortsatta planeringsprocessen.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Ett dialog-pm är ett planeringsinstrument med en form där övergripande frågor kan ställas men även generella lösningsförslag tas upp till diskussion. Syftet är däremot inte att föreslå helt konkreta och detaljlösta förslag. Inom fortsatt planering och utredning kommer därför dessa frågor att utredas närmare. I det planprogram som igångsätts under våren 2010 kommer bland annat frågor om förtätning, trafiklösningar, grönstruktur och bevarande i delområdet Herrgården att behandlas.

Regionala frågor

Region Skåne menar att förändring av den fysiska strukturen i Rosengård är en komplex uppgift och ser mycket positivt på det initiativrika arbetet som är påbörjat. Att verka för "insatser som utvecklar segregerade områden" och "ökat byggande av hyresrätter" är något Region Skåne gärna stödjer och uppmuntrar. Kan samtidigt kommunen "visa på möjligheterna att bygga attraktivt och miljöanpassade bostäder till rimlig kostnad", har tre viktiga mål och åtgärder vidtagits, vilka överensstämmer väl med Regionala utvecklingsprogrammet för Skåne.

Lunds kommun vill framhålla den starka befolkningstillväxten i sydvästra Skåne som ställer krav på boende, sysselsättning, kommunikationer och välfärd samt krav på att regionens aktörer gemensamt hittar lösningar för en långsiktigt hållbar utveckling i Skåne.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

I det påbörjade arbetet med ny översiktsplan är den långsiktiga hållbarheten ur alla tre aspekter en utgångspunkt för Malmös framtid. Malmö kommer att planera för rollen som en av tillväxtmotorerna i den här delen av landet och här är förändringen av stadens storskaliga bostadsområden en viktig utmaning. En del av dessa utmaningar är att bygga nytt, bygga om och bygga till på ett energieffektivt och miljöanpassat sätt som ändå är kostnadseffektivt.

Stadsbyggnadskontoret håller med om att regionens aktörer gemensamt bör hitta lösningar för att matcha den stora befolkningstillökningen.

Ett gott liv

Attraktivitet

Länsstyrelsen kommenterar kommunens resonemang att fler av dem som idag flyttar ut från Rosengård kan välja att stanna kvar om kvaliteten på boendemiljön höjs, vilket skulle gynna Rosengård och Malmö som helhet. ”Det kan vara kontroversiellt att uppmana invånare att stanna i området. Varför ska kommunen uppmana individer som börjar få lite mer ordning på sin ekonomi att stanna kvar i Rosengård?” Länsstyrelsen menar vidare att den bild som presenteras av Rosengård i framförallt medier får avgörande konsekvenser för boende i området, som därför inte ser någon annan utväg än att flytta. ”Alltför stor fokus på att invånare ska stanna kvar kan uppfattas som ett intrång på individuella friheter och valmöjligheter. Att däremot höja områdets attraktivitet kan vara effektivt för att undvika att invånarna flyttar när de t ex har fått uppehållstillstånd och ett arbete.”

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Med det fokuserade arbete och det stora engagemang som nu börjat ta fart i Rosengård bör även medias bild av stadsdelen kunna förändras till det bättre.

Fokus i dialog-pm Rosengård! på att invånare ska kunna välja att stanna kvar härrör från stadsdelsförvaltningens identifiering av den stora genomströmningen som största utmaning. Attraktivitet består till stor del av en självbild och det är något som behöver förändras i Rosengård.

Barn och ungdomar

Länsstyrelsen instämmer i påståendet att Malmös framtida befolkning finns i Rosengård, med en mycket stor andel barn och unga, men menar samtidigt att det i skriften inte är så tydligt vilka förändringar som ökar möjligheterna att få ett bra vardagsliv för dessa barn och ungdomar. Vad ger de förslag som presenteras för positiva effekter för just barn och ungdomar och vilka negativa konsekvenser innebär förslaget för målgruppen?

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Ökad attraktivitet kan påverka den sociala stabiliteten i en stadsdel som Rosengård. Ökad stabilitet får i sin tur återverkningar på en mängd olika faktorer i bostadsområdena. Inte minst kan ökad stabilitet på grund av minskad omflyttning medföra ökad kontinuitet och bättre miljö i stadsdelens skolor.

Bra boende med minskad trångboddhet ger både bättre bemyndighet och bättre hälsa, vilket också kan påverka barns förutsättningar att klara skolarbete osv.

Bättre mötesplatser för barn och unga är ett förslag som direkt får positiva effekter för barn och ungas fritid.

En god stadsmiljö med delområden, parker och andra platser där och barn, men också vuxna, vistas ute ökar tryggheten utombes och är ett annat mål som får direkt återverkan. Samtliga dessa förslag presenteras i dialog-pm Rosengård! och kan få stor betydelse för barns uppväxtvillkor i stadsdelen. Ett viktigt mål i det fortsatta arbetet är att barn och ungdomar blir engagerade i processer som initieras.

Äldre

Centrala pensionärsrådet vill särskilt påtala behovet av trygga och inspirerande mötesplatser för äldre. Många äldre personer i Rosengård har kommit hit som anhöriginvandrare. För dessa personer kan möjligheten att lära sig svenska språket vara mycket liten eller obefintlig. Därför är det särskilt viktigt att denna målgrupp får tillgång till träffpunkter där man kan skapa social samvaro.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret har i arbetet med dialog-pm särskilt betonat att det i en socialt hållbar stadsdel måste finnas trygga mötesplatser för alla, oavsett exempelvis ålder och kön. Detta kommer att följas upp i det fortsatta planeringsarbetet.

Funktionsnedsättning

Handikapprådet

Handikapprådet ser positivt på förändringen i stadsdelen och hoppas att stadsdelen ska kunna utformas så att alla människor, även personer med funktionsnedsättningar oavsett ålder, nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället. Förändringsidéerna skapar goda möjligheter att från början bygga grunden till en stadsdel med profilen utan hinder, både på allmänna platser och i innemiljön.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret kommer att utreda möjligheterna till förändringar som kan innebära ökad tillgänglighet.

Jämställdhet

Boverket ser positivt på de förslag som presenteras i ovan rubricerade skrift. Dock saknas ett tydligt jämställdhetsperspektiv.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret håller med om att jämställdhetsperspektivet inte syns tydligt i skriften. Det finns däremot med i det underliggande arbetet.

Kommunal verksamhet

Rosengårds stadsdelsförvaltning vill framhålla den strategiska resurs som de kommunala kärnverksamheternas anläggningar utgör. Utvecklingen av lokaler och utemiljöer i befintliga anläggningar och etableringen av nya lokaler, t.ex. förskolor ses som starka motorer i arbetet med förnyelse och stadsutveckling i Rosengård.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret ser att den kommunala verksamheten kan spela en mycket viktig roll i utvecklingen av stadsdelen. Gemensamma arbeten om tillbyggnad av flexibel förskole-/skolbyggnad i anslutning till Rosengårdsskolans med utökad och förbättrad utemiljö samt tillbyggnad till Örtagårdsskolan pågår.

Bo och leva

Stadsdelsförvaltningen Rosengård, Tekniska nämnden och Hyresgästföreningen framhåller att trångboddheten måste minska och Hyresgästföreningen påtalar särskilt behovet att rusta upp eftersatta bostads- och utemiljöer. Bostäder som håller en bra standard och med rimliga hyror är ett incitament för människor att bo kvar. Fastighetsägare och hyresvärdar som utnyttjar de boendes brist på kunskaper om sina rättigheter medverkar till att förstärka områdets redan dåliga rykte.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Malmö har de senaste åren haft en stadig befolkningsökning som skapat bostadsbrist och trångboddhet i vissa områden.

Trångboddhet kan påverkas på olika nivåer. Fastighetsägare i stadsdelen Herrgården i Rosengård, där trångboddheten påvisats vara störst, ger idag boende i området förtur till lediga lägenheter.

Malmö arbetar med att försöka öka bostadsbyggandet i staden generellt och hyresbostäder speciellt. Hösten 2009 togs fram en "Handlingsplan för väsentligt ökat bostadsbyggande" fram med åtgärder för att öka bostadsbyggandet.

Miljöförvaltningen har under 2009 beivrat vanskötsel i Rosengård. Avtal om upprustning har skrivits och renoveringsarbeten följs upp kontinuerligt.

Förtätning

Stadsdelsförvaltningen Rosengård påpekar att den rådande trångboddheten i Rosengård inte kan betraktas som ett isolerat problem för stadsdelen, utan måste diskuteras i ett större perspektiv. Åtgärder för att påverka bostadstillgången behövs därför på flera nivåer men på stadsdelsnivå - i Rosengård - kan en sådan utveckling främjas genom förtätning och omvandling av befintlig bebyggelse. Även *Stadsdelsförvaltningen Södra Innerstaden* anser att det finns starka motiv för att förtäta Rosengård och omvandla Emilstorp till blandad bebyggelse.

Länsstyrelsen kommenterar förslaget är att variera upplåtelseformerna och komplettera bebyggelsen med nya funktioner. Detta resonemang är den rådande uppfattningen bland både forskare och planerare att variationen av bostadstyper, upplåtelseformer och bostädernas kostnader ger en mer socialt och demografiskt blandad befolkning än områden som byggs utan sådan variation. Länsstyrelsen framhåller särskilt att kommunen har liten rådighet över stora delar av Rosengård som är privatägd eller upplåtes med tomträtt och att det därför i det fortsatta arbetet är angeläget att få med fastighetsägarna i arbetet med att utveckla Rosengård med en större variation av bostäder och upplåtelseformer.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret arbetar redan idag med en aktörsdialog tillsammans med fastighetsägare och andra intressenter i stadsdelen. Former för mer konkret samarbete i utvecklingsprojekt undersöks för närvarande.

Stadsdelsförvaltningen Rosengård vill liksom *Tekniska nämnden* framhålla att en blandning av upplåtelseformer som ger utökade valmöjligheter och möjligheter till boendekarriär är ytterst betydelsefullt. Människors valmöjligheter påverkas dock av pris- och hyressättning. Därför behöver stor kraft fortsättningsvis läggas vid ett förnyelsearbete som bibehåller möjligheterna för människor att ha råd att bo kvar eller välja en ny bostad.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Vid eventuell förtätning med ny bostadsbebyggelse i Rosengård ser också Stadsbyggnadskontoret att prisnivåerna för bostäder är avgörande. Fastighetskontoret har låtit utföra en förtätningstudie där byggnadsekonomi varit en av faktorerna som undersökts. Denna aspekt kommer att vara viktig i det fortsatta planeringsarbetet, bland annat med planprogram för Herrgården.

MKB menar att arbetet för att förtäta och tillföra verksamheter och attraktioner kan påbörjas så snart arbetet med att transformera Rosengårds infrastruktur påbörjats och viktiga platser och destinationer kan kopplas samman. Planprocesser måste därefter startas som skapar plats för verksamheter och bostäder med nya upplåtelseformer men även attraktioner och funktioner som inte finns någon annanstans och som kan skapa intresse hos externa intressenter att investera i området. För att lyckas med förändringen av Rosengård krävs mod att skapa en flexibel ny detaljplan för området, som tillåter en organisk utveckling av en ny småskalig men samtidigt urban miljö längs områdets huvudstråk.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

*Stadsbyggnadskontoret håller med om att den utvecklingsgång behöver ses som *MKB* beskriver. Det planprogram som påbörjas för Herrgården är en del i ett utredningsarbete där fastighetsägarna liksom andra aktörer och deras syn på exploateringen är viktig.*

MKB påpekar också att även om promemorian i sig ger uttryck för en förändrings- och utvecklingsvilja andas de enskilda texterna snarare försiktighet och bevarande, något som måste arbetas bort för att nå förändring. Kartan på s 18 ger t.ex. exempel på förtätning, men antyder ett angreppssätt som angriper problemen med storskalighet enligt storskalighetens principer. Det in-

trycket förstärks av illustrationen på sidan 20. Vad området behöver är visserligen den täta stadens charm men inte den storskaliga stadens brist på mänsklig skala. Vad MKB önskar är en hög ambitionsnivå när det gäller riktigt småskalig förtätning. Små hus, små kolonier, insprängda små gatuhus och små enkla ytor, inte stora sammanhängande betong-, glas- och stenarealer.

PRO menar att möjligheterna till förtätning av bostadsbeståndet bör ses över, kanske inte i första hand på gårds- eller grönområde utan påbyggnad av områdets låghus.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

På Stadsbyggnadskontoret pågår för närvarande arbetet med ett dialog-pm med temat förtätning i Malmö. Samråd planeras till tredje kvartalet 2010.

Förtätning kommer fortsättningsvis att vara en planeringsuppgift i Rosengård och i fortsatta arbeten kommer olika förtätningsoptioner att prövas. Ett mål för Rosengård är en organisk tillväxt av de funktioner som behövs i stadsdelen, bland annat nya bostadstyper och lokaler i en skala som gynnar det lokala livet.

Kartillustrationen på s.18 ger endast exempel på olika typer av förtätning relaterat till olika bebyggelse typer och platser i Rosengård och utgör alltså inte mer konkreta eller heltäckande förslag för respektive delområde.

Illustrationen föreställande RoCent, på s. 20, har som uppgift att visa den potential som finns i anläggningen för såväl småskaliga butiksgator som tillbyggnad av större byggnader, som hotell eller kontor på de överdimensionerade parkeringsytorna som finns idag. Därmed avser bilden inte att ge ett färdigt förslag till storskalig utbyggnad av centret.

MKB förklarar sig vidare vara beredda att ta ett mer samlat grepp och ett större helhetsansvar i en kommande förtätning och transformering av Södra Rosengård (söder om Amiralsgatan), genom att bolaget i samråd med Malmö stad ges rådighet över sådana nya markarealer och gatunära markytor som lämpligen kan frigöras för bostads- och verksamhetsändamål i området.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret ser mycket positivt på att MKB är villiga att göra en större insats i södra Rosengård och ser fram emot fortsatt samarbete i denna fråga.

Banverket hänvisar i sitt yttrande till tidigare yttranden rörande utvecklingen av kommunikationer och stationsnära planering samt till remissen av *Framtidens kollektivtrafik i Malmö* och skriver där bland annat: "Bland alternativen till stadsutbyggnad i Malmö förordar Banverket en stationsnära förtätning i befintlig bebyggelse i ett första steg och nya områden med tät bebyggelse på sikt. Den föreslagna inriktningen att den stationsnära utbyggnaden bör omfatta såväl bostäder som verksamheter och handel bedömer vi som gynnsam för ett ökat kollektivtrafikresande."

Stadsbyggnadskontorets kommentar

I samband med den pågående planeringen av Station Rosengård för lokalpendeltrafik på Kontinentalbanan har parallella uppdrag även fokuserat på de långsiktiga utbyggnadsmöjligheterna kring stationen. Tankar på förtätning finns redan i Törnrosen och i Södra Sofielunds industriområdes norra del. Stationens första etapp innebär inte att någon övrig förtätning planeras i närområdet men planerna på en utbyggnad i en andra etapp kan hänga samman med en förtätning och utveckling av exempelvis Emilstorps industriområde norr om Amiralsgatan.

Ekologisk hållbarhet

Landskrona kommun (Miljönämnden) menar att dokument av denna typ (dialog-pm) kan vara en förebild för hur fysisk planering kan bidra till en hållbar utveckling på kommunal nivå. Dock menar nämnden att de "ekologiska" aspekterna bör ha en mer framträdande roll för att begreppet hållbar utveckling skall vara relevant.

Eon Värme Sverige ser positivt på hållbar utveckling i stort och specifikt mycket positivt på hållbar utveckling i stadsdelen Rosengård och ställer sig positiva till fortsatta diskussioner angående energiförsörjningen av området Rosengård. Man påpekar dock att ändrad kvartersindelning och ny gatustruktur förutsätter utredning i nära samråd med EVS.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Ekologisk hållbarhet i upprustning och förtätning finns i korthet omnämnd som mål för miljonprogrammets bostadsområden på sidan 17 i dialog-pm Rosengård! Stadsbyggnadskontoret samarbetar (polisbusen som uppförs i Rosengård blir ett energisnålt bus) och kommer i fortsatt planeringsarbete att i än högre utsträckning samarbeta med Miljöförvaltningen, Malmö stad kring gemensamma satsningar för en ekologiskt hållbar utveckling i stadsdelen. Det handlar om hållbart byggande men även om nya energilösningar.

Eon är en viktig part i dessa diskussioner och Stadsbyggnadskontoret ser fram emot fortsatt gott samarbete.

Kulturhistoriska värden

Malmö Museer vill framhålla att stadsplan, arkitektur och trafikplanering i Rosengård på många sätt är typiska för miljonprogrammets byggande under 1960- och 70-talen. I ett stadshistoriskt perspektiv är detta av intresse att studera. Studier och dokumentationer av Rosengård har tidigare utförts, exempelvis inom ramen för projektet *Storstadens arkitektur och kulturmiljö*. Ytterligare kulturhistorisk dokumentation av Rosengård kan komma att bli aktuell.

I skriften (sidan 15) nämns vikten av att ta hänsyn till ”ursprungliga och bevarade värden i områdets funktion och karaktär” samt att det är viktigt att bebygga utan att förvanska. Det finns ett behov av fördjupade studier för att definiera vilka dessa värden är och vad som skulle innebära förvanskning i området.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret kommer att samråda med Malmö Museer och i det kommande planeringsarbetet och vidare studera värden som bör bevaras i stadsdelen.

Förflytta sig

Kollektivtrafik

Stadsdelsförvaltningen Rosengård menar att kollektivtrafikens utbyggnad behövs för att möta de boendes efterfrågan och behov och för att underlätta rörelsemönstren mellan Malmös östra och västra delar och ser ett ökat utnyttjande av Kontinentalbanan för persontrafik och en ny station för spårbunden trafik utmed Amiralsgatan som starka framgångsfaktorer. *Stadsdelsförvaltning Södra Innerstaden* och *Tekniska förvaltningen* ansluter till denna beskrivning.

Skånetrafiken stödjer stadens planer på förtätning och förstärkning av stadsdelar., såsom Rosengård, som har en stark kollektivtrafik, eftersom ytterligare underlag ger en ännu effektivare och attraktivare kollektivtrafik.

Utredningen ”Framtidens kollektivtrafik” visar att Malmö behöver spårburen lokal kollektivtrafik. Rosengårds närhet till Kontinentalbanan ger en intressant möjlighet till en ny station. Nyttorna med en lokal tågtrafik, som liksom busstrafiken kräver byte till regional tågtrafik blir begränsade. Önskvärt för Rosengård och dess eventuella station är att på lång sikt få direkta regionala resmöjligheter med framförallt Köpenhamn och Lund. Det är inte förrän en sådan trafikering finns som stationens potential kan utnyttjas fullt ut. Ett sådant trafikupplägg kommer att prövas inom ramen för genomförandet av Skånetrafikens Tågstrategi.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Planeringen för Station Rosengård pågår och den beräknas kunna tas i bruk som planerat, i slutet av 2011. I en första etapp planeras endast för lokal pendeltrafik (170 m lång perrong). Den detaljplan som utarbetas under 2010 kommer även att tillåta utbyggnad i en andra etapp för regional trafik (310 m lång perrong).

Utredningen av möjligheterna att införa spårbunden kollektivtrafik fortgår.

Miljönämnden stödjer kortsiktigt en lokal Kontinentalbanependel men anser att nackdelarna med Kontinentalbanan som barriär överväger dess fördelar. Om spårvagnslinjer byggs ut till Rosengård och Hyllie kommer spårvagn sannolikt både vara enklare och snabbare mellan östra Malmö och Hyllie än pågatåg. Vad avser Rosengårds koppling till den regionala arbetsmarknaden visar det blygsamma tågresandet från Persborgs station konkurrensförhållandena mellan väg och järnväg i dessa delar av Malmö. Rosengård har ännu bättre tillgänglighet till Inre Ringvägen och regionens vägnät än Persborg.

Utan Kontinentalbanan hade det varit möjligt att öppna upp stråk för alla trafikslag till Rosengård via Branteviksgatan, Vitemöllegatan, Annelundsgatan, Kopparbergsgatan, Norbergsgatan och Uddeholmsgatan. Detta hade gjort det väsentligt lättare att försörja Rosengård med kollektivtrafik. Fler och tryggare stråk skulle även ge ett bättre underlag för verksamheter och butiker. Vidare skulle en nedrustning av Kontinentalbanan frilägga markresurser motsvarande halva Västra Hamnen, eftersom ny bebyggelse normalt inte förläggs närmre än 30 meter från järnvägstrafik.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att Kontinentalbanan är en betydande barriär i östra Malmö och att man skulle kunna vinna mycket mark och skapa många nya stråk och förbindelser om Kontinentalbanan togs ur bruk och revs. I Malmös översiktsplan finns också ett reservat för en godsjärnväg utanför stadsbebyggelsen och det är kommunens bedömning att en sådan bana måste byggas förr eller senare, eftersom en större del av det växande godstrafikflödet kommer att behöva överföras från lastbil till tåg.

För närvarande finns dock inga konkreta planer på att anlägga en ny gods bana och det går inte att bedöma när en sådan kan aktualiseras. Tills vidare har Malmö också förhållandevis god tillgång på centrala områden som kan omvandlas till stadsbebyggelse och behovet att vinna mark är inte akut. Enligt stadsbyggnadskontorets bedömning är det därför fördelaktigt att utnyttja Kontinentalbanan för lokaltrafik så länge den finns kvar men att nya överväganden bör göras den dag det finns möjlighet att flytta godstrafiken till andra stråk.

Möjligheterna att skapa fler sammanbindande stråk hämmas av Kontinentalbanan, men förbättringar är möjliga åtminstone för gång- och cykeltrafik. Planering för detta pågår på flera ställen. Etablering av en station i Rosengård redan 2011 kan också vänta få positiv effekt på kollektivresandet.

PRO påpekar att delområden inom Rosengård också behöver göras mer tillgängliga och att man vid eventuella förändringar av den interna trafikstrukturen bör se över möjligheterna till kollektivtrafik genom Rosengård.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret ser generellt stora vinster med att förändra trafikstrukturen i Rosengård och öka både tillgänglighet och möjlighet till naturlig genomströmning av trafik i stadsdelen. Frågan om ökad försörjning med kollektivtrafik till delområden tas med i det fortsatta planeringsarbetet.

Stråk och kopplingar till övriga Malmö

MKB framhåller att infrastrukturen i och kring Rosengård måste brytas upp, kompletteras och stråk öppnas för genomfart och spontana besök. Detta som förutsättning för en fortsatt utveckling av stadsdelen. I det arbetet nämns som särskilt viktigt att primärt hålla fast vid och förstärka och öppna huvudstråket längs Von Rosens väg, Bennets väg och vidare in mot Möllevångstorget.

Länsstyrelsen saknar ett resonemang och en analys av Rosengårds koppling till omgivande områden och en beskrivning av hur människor i olika åldrar rör sig till och från Rosengård. Det framgår att stadsdelens viktigaste rörelsestråk är ett till största delen gång- och cykelstråk, *Rosengårdsstråket*, som går från Möllevångstorget, genom Rosengård och vidare ut mot övriga bostadsområden samt Jägersro. Är det kanske detta stråk som man ska arbeta vidare med och koppla det till de viktigaste stråken för kollektivtrafiken för att hitta viktiga noder och mötesplatser.

Malmö stad har utarbetat ett planprogram för Norra Sorgenfri som lyfter fram Industrigatan som ett framtida stråk. I dialog-pm Rosengård! saknas en beskrivning av hur Rosengård kan länkas till Norra Sorgenfri.

Stadsdelsförvaltning Södra Innerstaden påpekar att korta avstånd till innerstadens utbud av kultur, kommunikationer och service ger Rosengård ett attraktionsvärde. Genom fler och bättre förbindelser blir det också lättare för Rosengårdsbor att nå rekreativområden vid kusten. Ett sätt att minska barriärerna som lyfts fram är att uppgradera gång- och cykelvägen i Ystadgatans förlängning mot Bennets väg. Om möjligt skulle ytterligare en gång- och cykelväg kunna anläggas i nivå med Sorgenfrivägens förlängning till Emilstorpsgatan.

Fritidsförvaltningen lyfter fram tre möjligheter som bör utnyttjas. Amiralsgatan in mot Gustav Adolfs torg, vägen längs Enskifteshagen mot Möllevångstorget och mot den nya stadsdelen Norra Sorgenfri mot Värnhemstorget.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret anser att det beskrivna Rosengårdsstråket är en av de viktigaste länkarna mellan Rosengård och innerstaden. Redan idag är den en pulsåder för boende i området och cykelpendlare mellan centrum och östra Malmös bostadsområden. Det ligger därför helt i linje med Stadsbyggnadskontorets mål att förbättra kopplingar mellan stadens delområden genom att stärka stadsstråk. En studie av Rosengårdsstråkets potential har utförts och ett flertal samarbeten, bland annat inom statligt stödda "Hållbara städer", förbereds för att åstadkomma förändringar längs sträckan mellan Möllevångstorget och Herrgården, eventuellt vidare mot Jägersro.

Rosengårds relation till Norra Sorgenfri och vikten av nya förbindelser samt funktioner längs dessa kommenteras i dialog-pm Rosengård! på s. 21. Med stadsutveckling kring Industrigatan kan ett fortsatt stråk ansluta i Emilstorp och ledas söderut genom den idag med handel redan aktiva Scheelegatan.

I detaljplanen för Station Rosengård kommer möjligheten att förlägga en ny koppling mellan Wolframgatan och Branteviksgatan, under Kontinentalbanan att läggas in. Ytterligare en koppling under Kontinentalbanan, i Sorgenfrivägens förlängning diskuteras.

Trafikstrukturen inom Rosengård

Länsstyrelsen menar att det är positivt att på flera plan arbeta med att minska barriärerna inom stadsdelen och mellan olika stadsdelar/bostadsområden. Förslaget att öppna upp och binda ihop säckgator och bryta det traditionella skaftmönstret ökar möjligheten till att minska andelen tomta och tysta gator. Det kan också innebära att det blir mer otryggt för barn som använder gatan som lekplats samt att bullernivåerna ökar. Länsstyrelsen finner dock att vinsten av en ökad genomströmning är större och att det är möjligt för kommunen att utforma gatorna för att få en hög trafiksäkerhet.

Stadsdelsförvaltningen Södra Innerstaden, MKB och PRO välkomnar också diskussionerna om att öppna upp och koppla samman gator i stadsdelen för att öka tillgängligheten. *Stadsdelsförvaltning Rosengård* påpekar att frågan är högst aktuell att börja diskutera bl.a. med tanke på de pågående diskussionerna kring utveckling av stadsdelens skol- och förskolelokaler samt på planerna kring ett inomhusbad och på ett innovations- och utbildningscentrum i stadsdelen.

Tekniska förvaltningen anser att det kan vara positivt att öppna upp mellan vissa gator i Rosengård men påpekar att vilka gatukopplingar som är möjliga att genomföra får studeras i det fortsatta arbetet.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret ser att de vinster som fler trafikkopplingar genom området kan bidra till, i form av ökad tillgänglighet och möjlighet att attrahera nya verksamheter och förtäta i stadsdelen, är väsentliga drivkrafter i en utveckling av stadsdelen Rosengård. Förslag till nya genombrott och koppling av säckgator inom området kommer att utredas vidare i samarbete med bland annat Gatukontoret i det fortsatta planeringsarbetet, närmast i planprogrammet för delområdet Herrgården.

Miljönämnden uppskattar synpunkterna om att Amiralsgatans barriäreffekt måste minska och att gatan bör göras till en stadsgata. Förvaltningen är däremot inte lika övertygad om att ekodukter över Amiralsgatan bidrar till denna utveckling. Att tillföra ny bebyggelse utmed Amiralsgatan är positivt, under förutsättning att bottenvåningarna görs publika, dels för att första våningen är en störd zon, dels för att lokaler bidrar till sänkt hastighet.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret håller med om att förtätning längs Amiralsgatan och en omvandling av denna är ett önskvärt mål. Synpunkterna tas med i kommande planeringsarbete.

Tekniska förvaltningen framför att cykelnätets utbyggnad inom området också är en viktig fråga som kräver fortsatta studier för att trafiksäkra lösningar ska hittas. Detta gäller inte minst en eventuell cykelväg genom korsningen Amiralsgatan och Thomsons väg, som idag är en olycksbelastad korsning.

Cykelfrämjandet ser generellt också positivt att möjligheterna för cykling ökas ytterligare i stadsdelen Rosengård, bland annat genom förslagen på fler förbindelser och kopplingar från Rosengård och ut mot andra områden. Det är dock särskilt viktigt att dessa nya stråk utformas på ett sätt som säkerställer att en hög trafiksäkerhet uppnås. Rosengård har idag, tack vare sin medvetna trafikplanering, en hög trafiksäkerhet och det är viktigt att denna goda egenskap tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Kopplingen mot andra områden i både nord-sydlig riktning och östvästlig riktning är något som kan bli bättre i området. Eftersom en stor del av rörelserna är från eller till centrala staden anser vi i Cykelfrämjandet att dessa stråk framförallt bör prioriteras. I dagsläget finns det brister här, bland annat bidrar Kontinentalbanan till att skapa långa omvägar på viktiga cykelstråk. Detta gäller framförallt kopplingen mot stråket utmed Spånehusvägen, där enda passagen under Kontinentalbanan finns vid Amiralsgatan.

Cykelfrämjandet anser också att det är en bra idé att komplettera med en gång- och cykelväg längs Amiralsgatan, naturligtvis under förutsättning att detta kan ske med en hög trafiksäkerhet. Önskvärt vore att en sådan gång- och cykelväg skulle kunna förlängas hela vägen in till centrala Malmö.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

I samband med detaljplanearbetet för Vänskapsparken i Herrgården kommer en ny cykelvägskoppling till parken att bli möjlig att genomföra. Fler ändamålsenliga och trygga kopplingar för gång- och cykeltrafik såväl till och från som inom området kommer att utredas närmare i planprogrammet för Herrgården.

Amiralsgatan kommer att kompletteras med gång- och cykelväg på dess södra sida i samband med att Station Rosengård anläggs. Planering för nya gång- och cykelvägskopplingar under Kontinentalbanan i Sorgenfrivägens och Branteviksgatans förlängning pågår.

Orienterbarhet

Hyresgästföreningen

Det ska upplevas som lockande och trevligt att ta sig till Rosengård med hjälp av tydliga informationsskyltar hur man tar sig till och från stadsdelen med cykel, buss och gående. Informationstavlor inom området om vägar, parker, mötesplatser och historien kring och om Rosengård. Det finns ett mervärde i kunskapen om historien om olika platser i området.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret håller med om att orienterbarheten behöver förbättras i Rosengård och tar med sig idéerna om bättre skyltning och ökad information om området i det fortsatta arbetet.

Buller

Miljöförvaltningen anser att Rosengårds ljudmiljö borde ha belysts i dokumentet. Den kommuntäckande bullerkartläggningen för väg- och spårtrafik som staden genomförde 2007 ger en tydlig bild av vilka områden i Rosengård som är drabbade av buller och hur bullret borde kunna minskas, t ex genom skärmande bebyggelse och förstärkning av vallar och skärmar. Värst bullerutsatt är Törnrosens förskola, Värner Rydénskolan, Östra Rosengårdsfältet samt bostadsbebyggelsen utmed Inre Ringvägen.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsdelens ljudmiljö har inte belysts i skriften men utgör som Miljöförvaltningen påpekar ett problem idag, för boende, skol- och förskolebarn närmast Inre Ringvägen och Kontinentalbanan. Även Amiralsgatan skapar bullerproblem i relation till stadsdelens centrum.

I samband med planeringen av Rosengårds nya station ses bullerproblematiken kring Kontinentalbanan över.

I samband med förtätningsprojektet i stadsdelen kan ny bebyggelse med mindre känsligt innehåll få fungera som buffert mellan bulleralstrande vägar, järnväg och befintlig bebyggelse. Frågorna om förtätning kommer att utredas vidare.

Möten och möjligheter

Mötesplatser

Fritidsförvaltningen påpekar möjligheten hos olika typ av fritidsverksamhet att utgöra pedagogiska bryggor till arbete och utbildning. Mötesplatser har alltid ett syfte för individerna och detta kan vara en möjlighet till ökad delaktighet.

Att alla fritidsanläggningar i stadsdelen utvecklas tillsammans med de föreningar som är verk samma framhålls som viktigt för att på bästa sätt gynna de boende. Fritidsförvaltningen vill samtidigt bevaka att det inte sker några inskränkningar av de idrottsfaciliteter som finns främst inom Rosengårdsfältet. Det är inte uteslutet att ytor kan användas för andra ändamål men då krävs sammanhållna ersättningsytor inom stadsdelen.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret håller med om att stadsdelens mötesplatser kan erbjuda många viktiga kontaktytor och har som mål att verka för att befintliga sådana förbättras och att nya mötesplatser kan komma till stånd. I samband med diskussionerna om eventuell förtätning i Rosengård kommer dessa mål att vara viktiga.

MIP och MISO arbetar för att det skall finnas förutsättningar för ett starkt och väl fungerande föreningsliv i Malmö och hävdar att all satsning i föreningslivet skall ses som en investering. En samordnande funktion på stadsdelen för alla fritidsfrågor är viktig. Denna funktion måste se till både hårda och mjuka frågor.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Malmö stads arbete med Områdesprogram har syftet att stärka samverkan mellan alla aktörer i stadsdelen. Detta för att förvaltningar med olika arbetsfält (såväl mjuka som hårda), fastighetsägare, föreningar och andra ska kunna uppnå gemensamma mål.

Centrala pensionärsrådet

Rådet vill särskilt påtala behovet av trygga och inspirerande mötesplatser för äldre. Många äldre personer i Rosengård har kommit hit som anhöriginvandrare. För dessa personer kan möjligheten att lära sig svenska språket vara mycket liten eller obefintlig. Därför är det särskilt viktigt att denna målgrupp får tillgång till träffpunkter där man kan skapa social samvaro.

PRO kommenterar bristen på samlingslokaler och lokaler som ger möjlighet till kulturella upplevelser i stadsdelen. Även MIP och MISO framhåller avsaknaden och bristen på ändamålsenliga lokaler som ett hinder för att öka möjligheterna till fysiska aktiviteter.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Bristen på lokaler är som tidigare nämnts en utmaning i det kommande utvecklingsarbetet i Rosengård. Stadsbyggnadskontoret kommer att verka för att fler lokaler av olika slag byggs i samband med byggprojekt i stadsdelen. Fler lokaler skapar grundläggande förutsättningar för utvecklingen av föreningslivet, ökat antal arbetsplatser, förbättrad service och utökad handel.

Svenska kyrkan

Som religiös aktör och som kristen församling slår oss att religionen lyser med sin frånvaro i detta dokument. Detta i en stadsdel där det religiösa livet sjuder och där religionen spelar en så avgörande del i människors liv. Att bereda plats för religiösa uttryck i såväl offentlighet som del – offentlighet tror vi är en klok investering.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Religionen och dess roll i Rosengård har inte behysts i skriften. Den har däremot funnits med i arbetsdiskussioner under processens gång, bland annat i form av idéer om ett ekumeniskt centrum. Tanken om fler platser för det religiösa livet kommer att tas med i det fortsatta planeringsarbetet.

Hyresgästföreningen

Malmö stad bör ta initiativ till att det anordnas allmänna aktiviteter i Rosengård, som vänder sig även till övriga Malmöbor. Inte ett ”Rosengård event” utan vanliga kulturaktiviteter som lockar olika åldrar inom såväl som utanför Rosengård.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

I dialog-pm Rosengård! presenteras tankar om ”magneter”, dvs målpunkter av olika slag som vänder sig till alla Malmös invånare. Ett Innovations- och utvecklingscentrum i anslutning till Rosengårds herrgård är ett sådant

idéprojekt som är under utredning. Ett förverkligande skulle kunna erbjuda plats för denna typ av evenemang och verksamheter.

Verksamheter

Länsstyrelsen och Fritidsförvaltningen kommenterar förutsättningarna att tillskapa och ge staden magneter i Rosengård och Länsstyrelsen kopplar denna möjlighet specifikt till behovet av fler arbetsplatser och arbete i nya, innovativa sammanhang. Det är angeläget att hitta de magneter och mötespunkter som får boende i andra stadsdelar av Malmö och andra städer att lockas till Malmö för att på det sättet bidra till att minska segregationen. Det finns en oerhörd potential i den stora mängd nationaliteter och språkgrupper som bor i Rosengård och kanske är det i detta som den nya magneten kan formas.

Svenska kyrkan har förvånats över att så många kulturer och människor kan leva i Rosengård utan att caféer och restauranger växer fram! Med tiden har vi förstått att det inte finns några lokaler som får användas till det. Vi tror att det Rosengård genom dylika initiativ kan utvecklas på ett liknande sätt som Möllevångstorget har utvecklats; från ett "farligt invandrarområde" till ett mångkulturellt område där man gärna vill bo och vara.

Tekniska förvaltningen anser också att man bör arbeta för att få in fler möjligheter till arbetsplatser i Rosengård. Bokaler är ett exempel på en bra lösning men det bör finnas fler möjligheter att nyttja befintliga bottenvåningar, garage m.m. för icke störande verksamheter.

PRO vill att det i stadsplaneringen ska ges möjlighet att inrätta så kallade "bokaler" men är dock tveksamma till förslaget att de bara förläggs i stråket Bennets väg - Möllevången utan vill även se dem inne i området. Lättare industri eller en gymnasieskola framhålls också som önskvärda verksamheter.

Hyresgästföreningen menar att stadsbyggnadskontoret och Malmö stad bör medverka till att enklare billiga lokaler skapas inom området i befintliga byggnader men också som små handelsplatser och mötesplatser mellan huskropparna eller i anslutning till parker och grönområden, där lokalt hantverk och handel kan bedrivas och möjliggöra egen försörjning. Den egna försörjningen är viktig för områdets sociala stabilitet och utveckling men inte minst för att bryta utanförskapet.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret menar att fler mötesplatser av olika slag ger upphov till fler kontaktytor och möjligheter. Dessa möten kan mycket väl utgöra arbetsrelaterade, innovativa sammanhang. Fler möjligheter till arbetsstillfällen behöver tillskapas. Bokalerna i Örtagården utgör ett pilotprojekt i MKBs regi som kan bidra med många goda synergieffekter i närområdet. Det är bara ett sätt att åstadkomma fler lokaler i det ensidiga bebyggelsebestånd som idag begränsar möjligheterna. Stadsbyggnadskontoret kommer att verka för fler lokaler för verksamheter i den fortsatta planeringen. Var och i vilken form behöver utredas vidare i samverkan med andra aktörer och intressenter.

Stadsdelsförvaltningen Rosengård ser ett förändringsarbete kring Rosengårds Centrum som ytterst viktigt såväl för de boende som för besökare från andra delar av staden och dess omnejd. Detta gäller både som arena för handel och etableringsmöjligheter och för möten och rekreation i det offentliga rummet. Ett Rosengårds Centrum med ett livfullt och öppet stråk där människor kan röra sig för inköp, till/från allmänna kommunikationer eller för möten på t.ex. utomhuscaféer och restauranger kan också få en sammanbindande funktion mellan stadsdelens norra och södra del.

Miljöförvaltningen vill också se en utveckling av RoCent som kan kombineras med decentraliserad handel.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret ser stor potential i Rosengårds Centrum för utveckling av funktioner och byggnader. Ett utökad utbud skulle kunna innefatta allt från utbyggt bibliotek, hotell, kontor till handelsgata med ett mer varierat innehåll. Detta skulle innebära fler verksamheter, fler arbetsplatser, mötesplatser och ökat stadsliv i Rosengård.

En viktig aspekt är att utbyggnad/ ombyggnad av Rosengårds Centrum även skulle kunna medföra möjligheter att öppna upp och länka samman centrum med närområdet och binda samman stadsdelens norra del med den södra.

Svensk Handel menar att det bor tillräckligt många människor i stadsdelen för att utökad handel och annan verksamhet ska kunna bedrivas lönsamt och påpekar att det i dag är centrumanläggningen i anslutning till Amiralsgatan som är centrum i området och det är kring Amiralsgatan som en framtida utveckling av detaljhandel kan komma att ske. Eventuell ytterligare detaljhandel bör därför lokaliseras i anslutning till nuvarande centrum eller till angränsade gator.

Man framhåller att en utveckling bör ske med tanke på att nystartade företag och mindre verksamheter inte kan bära de hyreskostnader som det medför att finnas i centrumanläggningen. Genom att också skapa s.k. B eller C-lägen skulle nya företag kunna bildas och fler arbetstillfällen skapas i stadsdelen. Små verksamheter skulle så småningom kunna flytta in i centrumanläggningen eller flyttas till annan lokalisering - en livskraftig verksamhet både inom handel och hantverk och annan serviceverksamhet som invånarna i området både skulle kunna initiera och utnyttja.

En framtida förändring av Amiralsgatan kan komma att ske om man bygger ut en spårvägslinje genom Rosengård. Centrumkaraktären kommer då att förstärkas och ytterligare verksamheter kan då komma att lokaliseras dit.

Miljöförvaltningen vill gärna tillföra ny bebyggelse utmed Amiralsgatan, under förutsättning att bottenvåningarna görs publika, dels för att första våningen är en störd zon, dels för att lokaler bidrar till sänkt hastighet.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret anser att det kan vara klokt att verka för en utveckling av handel i stadsdelen på basis av lokala behov och möjligheter. Många idéer finns och initiativ tas och det finns många olika möjligheter att utveckla handeln småskaligt. Förbättrad kollektivtrafik är en framgångsfaktor och ökad förtätning, bland annat i anslutning till Amiralsgatan kan vara ett sätt att såväl lösa ett stort lokalbehov som påverka stadsmiljön i Rosengård.

Stadsdelsförvaltningen Rosengård framhåller att stadsdelen idag saknar en naturlig mötesplats, ett torg eller en arena för möten i det offentliga livet och vill särskilt betona vikten av att ett stadsdelstorg får en central placering i stadsdelen. Ett torg i anslutning till Rosengårds Centrum, som genom utveckling och förnyelse kan binda samman stadsdelen, bör vara en viktig utgångspunkt.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

De offentliga, gemensamma platserna fyller en viktig funktion i stadslivet. Stadsbyggnadskontoret håller med om att en sådan plats behövs i Rosengård.

Parker och andra platser

Gröna stråk

Länsstyrelsen vill kommentera hur Rosengårds gröna områden lyfts fram som en potential att jobba med för att stärka attraktiviteten och för att koppla samman området med intilliggande stadsdelar. Länsstyrelsen ser det som mycket positivt att man väljer att se hur grönområdena kan utvecklas till stråk och mötesplatser snarare än barriärer.

Tekniska nämnden har sedan några år tillbaka beslutat om och gett gatukontoret i uppdrag att utveckla de offentliga rummen i Rosengård. De utvecklingsmöjligheter för parker och andra platser, som redovisas i strategin går inte emot det uppdraget, eftersom de håller sig på en övergripande nivå.

Resonemanget kring ”ett pärlband av attraktioner” som ”skapar fler mötesplatser” är intressant, men behöver utvecklas. Förslaget att ersätta gc-broarna över Amiralsgatan med ekodukter, eller till och med att däcka över Amiralsgatan måste också utredas vidare, inte minst när det gäller kostnaden för sådana åtgärder.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Stadsbyggnadskontoret anser att det är viktigt hur stadsdelens gröna områden fungerar. Vad är ett grönt stråk och hur ska det fungera för boende i närområdet och för besökare? När är det en barriär och hur överbryggas vi sådana? Hur kan det gröna ledas genom Rosengård också i nord-sydlig riktning? Hur ser behovet av gröna platser ut idag och vid eventuell förtätning? Stadsbyggnadskontoret ser fram emot ett fortsatt givande arbete med Gatukontoret kring dessa frågor i det fortsatta arbetet, närmast planprogrammet för Herrgården som även innefattar Rosengårdsfältet.

Gröna rum och gårdar

Svenska kyrkan skulle när det gäller parker och utemiljö gärna se mer för barnen, mer lekplatser och små platser i parkerna; tex. gungor i ett stort träd, kojor i en berså osv. Men också mer platser för vuxna. När det är varmt ser man hur män spelar brädspel på gräsplättar här och var. Platser där vuxna kan mötas på ett enkelt sätt; det är ont om bänkar och sittplatser.

PRO menar att stadsdelen är väl tillgodosedd när det gäller grönytor. Däremot är det angeläget att de rustas upp, det kan vara ljussättning och lekanordningar. En viktig del är också att det skapas ett torg för handel och annan samvaro exempelvis kafé och uteservering.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Att de gröna platserna fungerar för olika åldrar och grupper av människor är viktigt att tillgodose. Vi har behov av både aktiva och rekreativa, stora och små gröna rum med olika innehåll. I det kommande planprogrammet för Herrgården kommer dagens situation att inventeras och förändringar föreslås.

Länsstyrelsen ser det också som värdefullt att Malmö stad lyfter fram bostadsgårdarnas potential för att öka tryggheten i området. Genom att låta de boende påverka utformningen av bostadsgårdar och eventuellt skapa sina egna trädgårdar och odlingslotter kan hemkänslan stärkas. Odlingen både på bostadsgårdar och på större odlingslotter kan dessutom skapa ytterligare mervärden genom möjligheten till egen produktion av grönsaker.

Stadsdelsförvaltningen Rosengård betonar vikten av att skapa fler mötesplatser i trygg miljö och att arbeta med utveckling av det som är närmast de boende - bostadsgårdar och bostadsområden - är en viktig del av förnyelsearbetet och grundläggande för detta arbete är en nära dialog och samarbete med de boende.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

De alldeles bostadsnära gröna ytorna har fastighetsägarna oftast ansvar för, men det finns också stora möjligheter i ett område som Rosengård att arbeta med de gemensamma, bostadsnära platserna, med odling osv.

Inom satsningen "Hållbara städer" kommer möjligheterna till stadsnära odling att undersökas för Rosengårds del.

Samrådsyttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen finner Dialog PM 2008:1, Rosengård - Strategier för hållbar utveckling i en stadsdel, både intressant och tillgänglig med ett tydligt budskap och en ambition om förändring. Det framgår att arbetet har skett i nära samarbete med Rosengårdsförvaltningen vilket säkerligen har bidragit till att få bra beskrivningar kring nuläge samt framtida möjligheter och svårigheter. Utifrån den breda ansatsen i Dialog PM Rosengård hade det varit intressant att koppla fler förvaltningar och myndigheter till detta arbete för att dels sprida kunskapen hos alla deltagande och dels för att få in fler aspekter i diskussionen.

Utgångspunkten för arbetet med denna PM har varit frågeställningen: Hur kan de fysiska strukturerna förändras så att de kan stödja en fortsatt god utveckling i Rosengård och i hela Malmö ur alla hållbarhetsaspekter? Omformulerat kan det också läsas som: Hur kan fysisk planering i Rosengård påverka segregation och utanförskap?

I den fysiska planeringen får vi ta i beaktande att de kortsiktiga problemen i Rosengård som har att göra med oförutsägbarheten vad gäller antal asylsökande, flyktinginvandring och förekomsten av ebo, eget boende, överskuggar möjligheterna att skapa förändringar vad gäller mer långsiktiga lösningar. Storstadssatsningen visade att det var tveksamt om områdesbaserade projekt har några effekter på längre sikt. Malmö Stad är också inne på den linjen med sitt projekt Välfärd för alla. Genom att bredda problembilden till att omfatta hela Malmö kan man kanske arbeta med lösningar på Rosengårds problem i ett bredare perspektiv. Fysisk planering kan dock inte lösa de omedelbara, kortsiktiga problemen med volymen av asylsökande som bosätter sig i Rosengård. Frågan är också en mellankommunal fråga och handlar om vilka kommuner som tar emot flyktingar och om flyktingars möjligheter att välja bostadsort.

Ett gott liv

Kommunen föreslår en satsning på att få områdets invånare att stanna kvar genom att höja områdets attraktivitet. Resonemanget bygger på att problemet för Rosengård inte bara är de som flyttar in utan även de som flyttar ut. Om man kunde få fler av dem som flyttar ut att stanna kvar genom att höja kvaliteten på boendemiljön så skulle det gynna Rosengård och Malmö som helhet. Det kan vara kontroversiellt att uppmana invånare att stanna i området. Varför ska kommunen uppmana individer som börjar få lite mer ordning på sin ekonomi att stanna kvar i Rosengård. Den bild som presenteras av Rosengård i framförallt medier får konsekvensen att människor i hela landet ofta har nedvärderande bilder och åsikter kring området och dess invånare - de boende själva har stora svårigheter i att förändra eller påverka den normgivande/vedertagna uppfattningen vilket får effekten av att om man ska bli accepterad av samhället (trots sitt utanförskap som icke etnisk svensk) så kan man inte bo/leva i området då det för med sig alltför många stereotypa associationer i mötet med människor utanför Rosengård.

Alltför stor fokus på att invånare ska stanna kvar kan uppfattas som ett intrång på individuella friheter och valmöjligheter. Att däremot höja områdets attraktivitet kan vara effektivt för att undvika att invånarna flyttar när de t ex har fått uppehållstillstånd och ett arbete.

Bo och leva

Förslaget är att variera upplåtelseformerna och komplettera bebyggelsen med nya funktioner. Detta resonemang är den rådande uppfattningen bland både forskare och planerare att variationen av bostadstyper, upplåtelseformer och bostädernas kostnader ger en mer socialt och demografiskt blandad befolkning än områden som byggs utan sådan variation. Det framgår att kom-

munen har liten rådighet över stora delar av Rosengård som är privatägd eller upplåtes med tomträtt. I det fortsatta arbetet är det angeläget att få med fastighetsägarna i arbetet med att utveckla Rosengård med en större variation av bostäder och upplåtelseformer.

Förflytta sig

Malmö stad vill utveckla rörelse- och aktivitetstråk och samtidigt minska trafiksystemets barriärefekter. Målet är att skapa en genomströmning i stadsdelens inre och skapa ett mer trafikintegrerat nät. Malmö stad anser att den hårda trafikseparering som gäller i Rosengård inte är till gagn för stadsdelen.

Det är positivt att på flera plan arbeta med att minska barriärerna inom stadsdelen och mellan olika stadsdelar/bostadsområden. Förslaget att öppna upp och binda ihop säckgator och bryta det traditionella skaftmönstret ökar möjligheten till att minska andelen tomma och tysta gator. Det kan också innebära att det blir mer otryggt för barn som använder gatan som lekplats samt att bullernivåerna ökar. Länsstyrelsen finner dock att vinsten av en ökad genomströmning är större och att det är möjligt för kommunen att utforma gatorna för att få en hög trafiksäkerhet.

Länsstyrelsen saknar ett resonemang och en analys av Rosengårds koppling till omgivande område och en beskrivning av hur människor i olika åldrar rör sig till och från Rosengård. Det framgår att stadsdelens viktigaste rörelsestråk är ett till största delen gång- och cykelstråk, Rosengårdsstråket, som går från Möllevångstorget, genom Rosengård och vidare ut mot övriga bostadsområden samt Jägersro. Är det kanske detta stråk som man ska arbeta vidare med och koppla det till de viktigaste stråken för kollektivtrafiken för att hitta viktiga noder och mötesplatser.

Malmö stad har utarbetat ett planprogram för Norra Sorgenfri som lyfter fram Industrigatan som ett framtida stråk. I Dialog PM Rosengård saknas en beskrivning av hur Rosengård kan länkas till Norra Sorgenfri. Planprogrammet lyfter fram vikten av småskalig företagsamhet och varierade upplåtelseformer för att skapa mer rörlighet och naturliga mötesplatser i området. En sådan utveckling skulle både integrera Rosengård till Malmö och bidra till mångkulturella möten. Tillgängligheten till Rosengård ökas därmed och blir via Norra Sorgenfri, ett spännande inslag i det mångkulturella Malmö

Möten och möjligheter

I ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt lett av Katarina Nylund har man just intresserat sig för integrationen mellan olika stadsdelar. I fokus står dels de mellanrum och gränzoner där olika stadsdelar, områden och kvarter möts, dels offentliga rum med gränsöverskridande potential inom de enskilda stadsdelarna. "Kännetecknande för den segregerade staden är att stadsdelar åtskiljs av rumsliga barriärer och sociala hinder som försvårar den vardagliga kontakten mellan olika befolkningsgrupper. De offentliga insatser som i dag görs för att öka integrationen riktar sig huvudsakligen mot de enskilda stadsdelarna. Vi betraktar dock segregationen som ett relationellt problem, som handlar om hur de enskilda stadsdelarna är infogade i den överordnade stadsstrukturen." (Katarina Nylund, *Periferin i centrum*, 2007)

Kommunen vill verka för fler arbetsplatser och platser för innovationer i Rosengård. En samverkan med näringsliv och andra aktörer föreslås för att skapa förutsättningar och ge staden magnetter i Rosengård. Det är angeläget att hitta de magnetter och mötespunkter som får boende i andra stadsdelar av Malmö och andra städer att lockas till Malmö för att på det sättet bidra till att minska segregationen. Det finns en oerhörd potential i den stora mängd nationaliteter och språkgrupper som bor i Rosengård och kanske är det i detta som den nya magnetten kan formas.

Dialog PM: Rosengård ger också en tydlig signal om att det är nya arbetsmetoder och nya processer som behövs för att hitta nya lösningar t ex möjligheten att bli egenföretagare och få fler kvinnor att starta företag.

Malmös framtida befolkning finns i Rosengård med en mycket stor andel barn och ungdomar. Barnen och ungdomarna finns med i Dialog PM men det är inte så tydligt vilka förändringar som ökar möjligheterna att få ett bra vardagsliv för dessa barn och ungdomar. Vad ger de förslag som presenteras för positiva effekter för just barn och ungdomar och vilka negativa konsekvenser innebär förslaget för målgruppen?

Parker och andra platser

Rosengårds gröna områden lyfts fram som en potential att jobba med för att stärka attraktiviteten och för att koppla samman området med intilliggande stadsdelar. Länsstyrelsen ser det som mycket positivt att man väljer att se hur grönområdena kan utvecklas till stråk och mötesplatser snarare än barriärer.

Länsstyrelsen ser det också som värdefullt att Malmö stad lyfter fram bostadsgårdarnas potential för att öka tryggheten i området. Genom att låta de boende påverka utformningen av bostadsgårdar och eventuellt skapa sina egna trädgårdar och odlingslotter kan hemkänslan stärkas. Odlingen både på bostadsgårdar och på större odlingslotter kan dessutom skapa ytterligare mervärden genom möjligheten till egen produktion av grönsaker.

Fritidsnämnden

Allmänna synpunkter

Dialog PM 2008:1 är väl genomarbetat och håller hög kvalitet. Många intressenters deltagande gör att programmet känns väl genomarbetat men av olika skäl har det inte varit någon representant från fritidsförvaltningen.

Programmet föreslår en länkning av Rosengård mot Innerstaden. Här finns det tre möjligheter som bör utnyttjas. Amiralsgatan in mot Gustav Adolfs torg, vägen längs Enskifteshagen mot Möllevångstorget och mot den nya stadsdelen Norra Sorgenfri mot Värnhemstorget. Rosengård behöver också någon övergripande funktion eller som programmet påpekar en magnet som får folk att röra sig till Rosengård och bli indirekta ambassadörer för området.

Synpunkter ur ett fritidsperspektiv

Programmet lyfter också målgruppen barn- och ungdomar som en grupp som ska känna att de är en del av Malmös framtid. Detta är viktigt. Dock krävs här ibland ett helhetstänk beroende på att här finns olika kulturella grupper och olika språkgrupper där barn- och ungdomar är speglingar av föräldrarna. Inget jobb, ingen framtidstro och utanförskap ger starka behov av identitetsskapande formalia för det är det ända man har kvar. Därför är arbete och utbildning vägen ur detta. Det senare kan aldrig lösas med fysisk planering! Olika typer av fritidsverksamhet som en pedagogisk metod kan här utgöra en brygga till arbete och utbildning. Mötesplatser har alltid ett syfte för individerna och detta kan vara en möjlighet till ökad delaktighet.

Alla fritidsanläggningar i stadsdelen bör utvecklas tillsammans med de föreningar som är verksamma där för att på bästa sätt gynna de boende. En del intressanta initiativ är tagna och fler behövs. Fritidsförvaltningen vill samtidigt bevaka att det inte sker några inskränkningar av de idrottsfaciliteter som finns främst inom Rosengårdsfältet. Det är inte uteslutet att ytor kan användas för andra ändamål men då krävs sammanhållna ersättningsytor inom stadsdelen.

Miljönämnden

Miljöförvaltningen delar många av Stadsbyggnadsnämndens idéer om hur Rosengård kan vitaliseras. Att översätta idéer till ord och bild är viktigt liksom att skapa gemensamma målbilder.

Dialog-pm:et är väl försiktigt och abstrakt när det gäller förslag på förtätningar och sammankopplingar av återvändsgator. Förvaltningen hoppas att fördjupade studier har påbörjats, eftersom dessa åtgärder är mycket viktiga för att skapa mer innerstad av Rosengård.

Lika viktig men kanske ännu svårare är att lösa Amiralsgatans utformning. Förvaltningen delar uppfattningen att gatans barriäreffekt måste minska och att gatan bör göras till en stadsgata. Förvaltningen är däremot inte lika övertygad om att ekodukter över Amiralsgatan bidrar till denna utveckling. Att tillföra ny bebyggelse utmed Amiralsgatan är positivt, under förutsättning att bottenvåningarna görs publika, dels för att första våningen är en störd zon, dels för att lokaler bidrar till sänkt hastighet. Detta skulle kunna åstadkommas med en mer decentraliserad handel i stadsdelen. En utveckling av Rocent bör göras med detta i åtanke.

I dialog-pm:et anges att staden bör verka för en Kontinentalbanependel och en pendelstation vid Amiralsgatan. Förvaltningen kan stödja denna idé kortsiktigt, men långsiktigt anser förvaltningen att nackdelarna med Kontinentalbanan som barriär överväger dess fördelar. Om sparnvagnslinjer byggs ut till Rosengård och Hyllie kommer spårsvagn sannolikt både vara enklare och snabbare mellan östra Malmö och Hyllie än pågatåg. Vad avser Rosengårds koppling till den regionala arbetsmarknaden visar det blygsamma tågresandet från Persborgs station konkurrensförhållandena mellan väg och järnväg i dessa delar av Malmö. Rosengård har ännu bättre tillgänglighet till Inre Ringvägen och regionens vägnät än Persborg.

Utan Kontinentalbanan hade det varit möjligt att öppna upp stråk för alla trafikslag till Rosengård via Branteviksgatan, Vitemöllegatan, Annelundsgatan, Kopparbergsgatan, Norbergsgatan och Uddeholmsgatan. Detta hade gjort det väsentligt lättare att försörja Rosengård med kollektivtrafik. Fler och tryggare stråk skulle även ge ett bättre underlag för verksamheter och butiker. Vidare skulle en nedrustning av Kontinentalbanan frilägga markresurser motsvarande halva Västra Hamnen, eftersom ny bebyggelse normalt inte förläggs närmre än 30 meter från järnvägstrafik.

Slutligen anser Miljöförvaltningen att Rosengårds ljudmiljö borde ha belysts i dokumentet. Den kommuntäckande bullerkartläggningen för väg- och spårtrafik som staden genomförde 2007 ger en tydlig bild av vilka områden i Rosengård som är drabbade av buller och hur bullret borde kunna minskas, t ex genom skärmande bebyggelse och förstärkning av vallar och skärmar. Värst bullerutsatt är Törnrosens förskola, Värner Rydénskolan, Östra Rosengårdsfältet samt bostadsbebyggelsen utmed Inre Ringvägen.

Tillägg till tjänsteutlåtande

Anmodad avge yttrande över dialog-pm 2008:1, Rosengård! Strategier för hållbar utveckling i en stadsdel får Miljönämnden återoppta bilagda tjänsteutlåtande från Miljöförvaltningen, med det tillägget att vid en förändring av Amiralsgatan bör beaktas att gatan ska bibehållas som en viktig och snabb länk till och från centrala Malmö, med hög kapacitet.

Stadsdelsfullmäktige Rosengård

Inledning

Ett brett samarbete över förvaltningsgränserna i Malmö stad ligger till grund för Dialog-pm Rosengård. Bred förankring och fördjupat samarbete mellan stadens förvaltningar och andra aktörer behöver också vara utgångspunkten i det fortsatta arbetet med utveckling och förnyelse i Rosengård. I detta arbete är dialogen med Malmöborna avgörande.

Dialog-pm Rosengård är ett strategiskt dokument. Perspektivet är helhetstäckande och utgår ifrån att Rosengård är en del av staden. Här framhålls att en hållbar utveckling mot ett mer attraktivt Malmö förutsätter en gynnsam utveckling också i Rosengård.

I beskrivningen av den nuvarande fysiska strukturen och den framtida utvecklingen i Rosengård har de tre hållbarhetsperspektiven - socialt, ekonomiskt och ekologiskt - dessutom fått ett mer konkret innehåll. Ett avstamp i konkreta förändringsidéer skapar bättre förutsättningar för dialogen med Malmöborna i Rosengård och i övriga staden.

Stadsdelsfullmäktige ställer sig bakom promemorians bedömningar. Nedan lämnas särskilda kommentarer till innehållet i de olika avsnitten:

Ett gott liv

Stadsdelsfullmäktige vill understryka att en av Malmös framtida styrkor är dess unga befolkning. Frågan som ställs i slutet av detta kapitel "Vad kan vi bidra med för att de unga Malmöborna i Rosengård ska känna att de är en del av Malmös framtid?" är därför central.

För att känna sig delaktiga i formandet av det framtida Malmö och Rosengård måste de unga Malmöborna vara delaktiga i diskussionerna om hur en gynnsam utveckling kan uppnås. Det fortsatta utvecklings- och förnyelsearbetet, dvs. förverkligandet av de i promemorian beskrivna visionerna, måste alltså ske i dialog bland annat med de unga Malmöborna. Formerna för dialogen behöver utvecklas tillsammans med dem.

Erfarenheter från de workshops och övningar som genomförts under framtagandet av promemorian kan också utgöra en grund. På Rosengårdsdagen år 2008 fick barn och unga experimentera och på så sätt visa hur de ser att deras Rosengård kan utvecklas. Detta har, om än i liten skala, visat på de tankar och idéer som finns.

Bo och leva

Rosengård är en del av Malmö, som i sin tur ingår i en region med till stora delar gemensam bostads- och arbetsmarknad - områden som i hög grad påverkar malmöbornas välfärd. Vad som händer i staden, i dess omgivning och i Sverige som helhet påverkar också utvecklingen i stadsdelen. Det handlar bl.a. om efterfrågan på arbetskraft och på bostäder.

Den rådande trångboddheten i Rosengård kan inte betraktas som ett isolerat problem för stadsdelen, utan måste diskuteras i ett större perspektiv. Ett dialog-pm för Rosengård räcker alltså inte för att lösa dessa problem. Detta kan tankeexemplet på promemorians sida 14 illustrera. Stadsdelen skulle grovt uppskattat behöva kompletteras med 3 000 nya bostäder om boendetätheten skulle överensstämma med den för resten av Malmö.

Åtgärder för att påverka bostadstillgången behövs därför på flera nivåer. På stadsdelsnivå - i Rosengård - kan en sådan utveckling främjas genom förtätning och omvandling av befintlig bebyggelse. Detta så att nya bostäder och nya lokaler kan tillföras stadsdelen. Förslaget att öka funk-

tionsblandningen är viktigt för att bredda kontaktytorna och utveckla möjligheterna till möten i staden. Det handlar om arbetsplatser, butiker och offentliga platser.

En blandning av upplåtelseformer som ger utökade valmöjligheter för malmöborna ses som ytterst betydelsefullt. Människors valmöjligheter påverkas dock av pris- och hyressättning. Därför behöver stor kraft fortsättningsvis läggas vid ett förnyelsearbete som bibehåller möjligheterna för människor att ha råd att bo kvar eller välja en ny bostad.

Att se över och förändra de fysiska strukturerna så att de öppnar upp snarare än att skärma av Rosengård från övriga Malmö ses som nödvändigt för stadens utveckling. Emilstorps industriområde utgör en viktig potential som utvecklingsområde och som sammanbindande länk till övriga Malmö. Här ses ett ökat utnyttjande av Kontinentalbanan för persontrafik och en ny station för spårbunden trafik utmed Amiralsgatan som starka framgångsfaktorer.

Stadsdelen saknar idag en naturlig mötesplats, ett torg eller en arena för möten i det offentliga livet. Ett förändringsarbete kring Rosengårds Centrum ser stadsdelsfullmäktige som ytterst viktigt såväl för de boende som för besökare från andra delar av staden och dess omnejd. Detta gäller både som arena för handel och etableringsmöjligheter och för möten och rekreation i det offentliga rummet.

Ett Rosengårds Centrum med ett livfullt och öppet stråk där människor kan röra sig för inköp, till/från allmänna kommunikationer eller för möten på t.ex. utomhuscaféer och restauranger kan också få en sammanbindande funktion mellan stadsdelens norra och södra del.

Förflytta sig

Stadsdels fullmäktige välkomnar diskussionerna om att öppna upp och koppla samman gator i stadsdelen för att öka tillgängligheten. Frågan är högst aktuell att börja diskutera bl.a. med tanke på de pågående diskussionerna kring utveckling av stadsdelens skol- och förskolelokaler samt på planerna kring ett inomhusbad och på ett innovations- och utbildningscentrum i stadsdelen.

Kollektivtrafikens utbyggnad behövs för att möta de boendes efterfrågan och behov och för att underlätta rörelsemönstren mellan Malmös östra och västra delar. En framtida trafiknod med ny pendeltågsstation på Kontinentalbanan vid Amiralsgatan tillsammans med en station för utbyggd spårbunden trafik utmed Amiralsgatan är en utvecklingsmöjlighet av avgörande betydelse för stadsdelen.

Utredningen "Spårbunden trafik i Malmö", som nu är föremål för remiss i bl.a. Malmö stads förvaltningar, pekar på samma utvecklingsmöjligheter och Rosengårdsstråkets strategiska betydelse för stadens utveckling.

Möten och möjligheter

I detta avsnitt återkommer flera av tidigare berörda utvecklingsmöjligheter - satsa på kollektivtrafiken, utöka handel och skapa ett offentligt torg. Det är viktigt att särskilt betona vikten av att ett stadsdelstorg får en central placering i stadsdelen. Ett torg i anslutning till Rosengårds Centrum, som genom utveckling och förnyelse kan binda samman stadsdelen, bör vara en viktig utgångspunkt.

En annan viktig utgångspunkt är den strategiska resurs som de kommunala kärnverksamheternas anläggningar utgör. Utvecklingen av lokaler och utemiljöer i befintliga anläggningar och etableringen av nya lokaler, t.ex. förskolor ses som starka motorer i arbetet med förnyelse och stadsutveckling i Rosengård.

Parker och andra platser

De utvecklingsmöjligheter som beskrivs här går i linje med promemorians övriga delar. Det handlar om att skapa fler mötesplatser i trygg miljö och att binda samman staden på ett tydligare sätt. Förslagen att skapa upplevelsestråk mellan Rosengårds parker, nya kopplingar mellan befintliga idrottsplatser och nya sportaktiviteter samt cykel- och gångpassager i form av s.k. ekodukter bör särskilt lyftas fram. Trygghets- och tillgänglighetsaspekterna är här en viktig utgångspunkt. Att arbeta med utveckling av det som är närmast de boende - bostadsgårdar och bostadsområden - är en viktig del av förnyelsearbetet och grundläggande för detta arbete är en nära dialog och samarbete med de boende.

Slutkommentar

Dialog-pm Rosengård - Strategier för en hållbar utveckling i en stadsdel - visar på utvecklingsområden som är avgörande för Rosengårds utveckling. Flera processer pågår redan som ligger i linje med promemorians inriktning. Några exempel är diskussionerna kring "magneter" som ett innovations- och utvecklingscenter och ett inomhusbad, samt arbetet med förnyelse och utveckling av stadsdelsförvaltningens skol- och förskolelokaler.

När det gäller dialogen med Malmöborna i Rosengård genomförs bl.a. "Hej Rosengård" under 2009. Syftet är att föra en dialog om bättre boendemiljö.

Den dialog-pm som tagits fram utgår ifrån ett helhetstänkande och fördjupad samverkan mellan stadens förvaltningar och andra aktörer - förutsättningar som nu är viktiga att ha med sig i det fortsatta arbetet med olika projekt. Här måste Dialog-pm Rosengård få en strategisk och sammanhållande funktion.

Även om flera av promemorians idéer och förslag kring utveckling och förnyelse i Rosengård har ett långsiktigt perspektiv är det av flera skäl angeläget att snarast både intensifiera och påbörja ett förnyelsearbete. Bostadsbrist och trångboddhet tillsammans med sysselsättnings- och tillväxtaspekter är viktiga skäl för sådana satsningar. Härutöver finns, inte minst i Rosengård, behov att rusta upp eftersatta bostads- och utemiljöer.

Stadsdelsfullmäktige Kirseberg

Kirsebergs stadsdelsfullmäktige ser positivt på att stadsbyggnadskontoret i arbetet med kommande översiktsplan använder sig av dialog-pm som en form av förstudier. Diskussionen kring hur de fysiska strukturerna kan förändras för att stödja en fortsatt god utveckling är relevant, för både Rosengård och för andra stadsdelar i staden. Dialog-pm:et lyfter många viktiga frågor, bland annat behovet av att Malmö skall upplevas som en hel stad. Diskussionerna kring hur detta kan underlättas genom att t.ex. skapa mötesplatser som är inbjudande och kan användas av alla oavsett var man bor, och genom att stadens delar kopplas samman rent fysiskt, genom t.ex. trygga gång- och cykelstråk, är intressanta. Detta perspektiv kan med fördel användas i planeringen i hela staden.

I den framtida planeringen för området är det relevant att föra en dialog med de stadsdelar som geografiskt gränsar till Rosengård, bland annat Kirseberg, kring frågor som kan ses som gemensamma.

Stadsdelsfullmäktige Södra Innerstaden

Stadsbyggnadsnämnden har gett Södra Innerstadens stadsdelsfullmäktige tillfälle att lämna synpunkter på dialog-pm om strategier för en hållbar utveckling av Rosengård. De tekniska förvalt-

ningarna har tillsammans med Rosengårds stadsdelsförvaltning samarbetat kring idéer om stadsutveckling. Behov som finns i stadsdelen har kopplats samman med den långsiktiga fysiska planeringen och utvecklingsmöjligheter beträffande såväl trafik, boende och verksamheter som mötesplatser och attraktioner redovisas.

För att uppnå målet om utveckling av en attraktiv boendemiljö är det viktigt att förverkliga förslag om att kraftigt reducera Rosengårds barriärer. I mars 2004 redovisade Stadsbyggnadsnämnden i ett dialog-pm förslag om att förlägga en station på Kontinentalbanan i höjd med Amiralsgatan. Förslaget har mottagits mycket positivt men fem år senare har detta förslag inte närmat sig ett förverkligande. Andra sätt att minska barriärerna är att uppgradera gång- och cykelvägen i Ystadgatans förlängning mot Bennets väg. Om möjligt skulle ytterligare en gång- och cykelväg kunna anläggas i nivå med Sorgenfrivägens förlängning till Emilstorpsgatan.

I remissen diskuteras förslag om att förändra det interna gatunätet för Rosengård, vilket framstår som mycket positivt. Korta avstånd till innerstadens utbud av kultur, kommunikationer och service ger Rosengård ett attraktionsvärde. Genom fler och bättre förbindelser blir det också lättare för Rosengårdsbor att nå rekreatiomsområden vid kusten.

Statistiska Centralbyrån visar i en rapport att Rosengård har en nettoinflyttning av personer som saknar arbetsinkomst och nettoutflyttning av personer som har arbetsinkomst. Samma förhållande har i olika perioder bekymrat ansvariga i Södra Innerstaden. Många av de socioekonomiska faktorerna som belastar Rosengård i form av låg förvärvsfrekvens, hög omflyttning och brist på stora lägenheter gäller också för Södra Innerstaden. I förekommande välfärdsräkningar är resultaten för Södra Innerstaden och Rosengård liknande.

Södra Innerstadens stadsdels fullmäktige anser att det finns starka motiv för att förtäta Rosengård och omvandla Emils torp till blandad bebyggelse.

Stadsdelsfullmäktige Västra Innerstaden

Västra Innerstadens stadsdelsförvaltning har tagit del av rubricerat dialog-PM. Vi har inga synpunkter på själva rapporten men finner det sätt som arbetet bedrivits på vara mycket intressant.

Vi instämmer i att stadsplaneringen inom Malmö stad har en viktig roll att fylla när det gäller den fysiska förändringsarbetet som i sin tur kan stödja utvecklingen av de mer samhällsliga strukturerna. Arbetsmetoden som visas i rapporten ger oss inspiration till hur ett liknande arbete skulle kunna se ut i Västra Innerstaden.

Att koppla ihop den långsiktiga fysiska planeringen av staden och ta tillvara de gemensamma utvecklingsmöjligheter som finns bl a beträffande trafik, verksamheter, mötesplatser ser vi som ett utmärkt sätt att gemensamt sätta fokus på utvecklingsmålet mot ett långsiktigt hållbart Malmö. Vi ser fram emot ett framtida samarbete.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ställer sig mycket positiva till att man tar ett helhetsgrepp över Rosengård och ställer sig bakom innehållet i pm:et men vill framföra följande synpunkter.

Det är viktigt att betona att detta är ett allmänt strategiprogram och inte ett dokument som kan ses som ett förslag till realiserande och framtida utformning. När det gäller frågor som till exempel förtätning, kopplingar till staden, grönstrukturens kvaliteter och bevarandevärden kan tekniska nämnden i dagsläget inte ta ställning för eller emot det som föreslås i strategin. Dessa frågor måste diskuteras vidare mer detaljerat i den fortsatta planeringsprocessen.

För att hantera problemen med trångboddhet och brist på möjlighet till boendekarriär i stadsdelen är det viktigt att man möjliggör kompletterande bostadsbebyggelse. Det handlar dock inte enbart om att komplettera med samma typ av boendeformer som idag utan det måste ges möjligheter till bostadsrätter och äganderätter, gärna i radhus och villor. Detta skulle leda till att man möjliggör en boendekarriär utan att man måste flytta från Rosengård.

Tekniska nämnden bedömer att man också bör arbeta för att få in fler möjligheter till arbetsplatser i Rosengård. Bokaler är ett exempel på en bra lösning men det bör finnas fler möjligheter att nyttja befintliga bottenvåningar, garage m.m. för icke störande verksamheter.

Grönstruktur

Tekniska nämnden har sedan några år tillbaka beslutat om och gett gatukontoret i uppdrag att utveckla de offentliga rummen i Rosengård. De utvecklingsmöjligheter för parker och andra platser, som redovisas i strategin går inte emot det uppdraget, eftersom de håller sig på en övergripande nivå.

Resonemanget kring ”ett pärlband av attraktioner” som ”skapar fler mötesplatser” är intressant, men behöver utvecklas. Förslaget att ersätta gc-broarna över Amiralsgatan med ekodukter, eller till och med att däcka över Amiralsgatan måste också utredas vidare, inte minst när det gäller kostnaden för sådana åtgärder.

Trafikfrågor

Tekniska nämnden anser att det kan vara positivt att öppna upp mellan vissa gator i Rosengård, men vilka gatukopplingar som är möjliga att genomföra får studeras i det fortsatta arbetet. Cykelnätets utbyggnad inom området är också en viktig fråga, som kräver fortsatta studier för att hitta trafiksäkra lösningar. Detta gäller inte minst en eventuell cykelväg genom korsningen Amiralsgatan och Thomsons väg, som idag är en olycksbelastad korsning.

Tankarna om en kommunikationsnod i korsningen Kontinentalbanan och Amiralsgatan är helt i linje med det arbete som Gatukontoret bedriver idag. Förhoppningen är att en tågstation vid Emilstorp ska kunna stå klar till 2011.

Till sist vill tekniska nämnden informera om att fastighetskontoret har initierat en studie rörande förtätning i Rosengård.

Centrala pensionärsrådet

Rådet har med intresse tagit del av remissen och instämmer i att ett hållbart Rosengård är en förutsättning för ett hållbart Malmö. Trångboddhet, arbetslöshet och den mycket negativa massmediala uppmärksamheten bidrar till att göra stadsdelen mindre attraktiv. Rådet hoppas att om-/nybyggnader och bättre kommunikationer kan förverkligas så att Rosengård blir en attraktiv stadsdel att bo i.

Rådet vill särskilt påtala behovet av trygga och inspirerande mötesplatser för äldre. Många äldre personer i Rosengård har kommit hit som anhöriginvandrare. För dessa personer kan möjligheten att lära sig svenska språket vara mycket liten eller obefintlig. Därför är det särskilt viktigt att denna målgrupp får tillgång till träffpunkter där man kan skapa social samvaro.

Rådet anser liksom remissen att en satsning på företagsetablering, framförallt företag med hög status skulle kunna lyfta områdets status som helhet.

Handikapprådet

Handikapprådet instämmer i att ett hållbart Rosengård är en förutsättning för ett hållbart Malmö. Rådet välkomnar en förändring av den mycket negativa mediala bilden av Rosengård och av problem med segregering, trångboddhet och arbetslöshet. Om- och nybyggnader samt bättre kommunikationer skapar goda möjligheter för att förändra Rosengård till en attraktiv stadsdel att bo i.

Handikapprådet ser positivt på förändringen i stadsdelen och hoppas att stadsdelen ska kunna utformas så att alla människor, även personer med funktionsnedsättningar oavsett ålder, nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället. Förändringsidéerna skapar goda möjligheter att från början bygga grunden till en stadsdel med profilen utan hinder, både på allmänna platser och i innemiljön. Med utgångspunkt i att stadsdelen idag har en stor andel barn och unga, är utformning av användbara och tillgängliga mötesplatser som grönområde, lekplatser, kultur- och sportanläggningar av stor betydelse.

Handikapprådet anser liksom remissen att en satsning på socialt hållbar stadsmiljö och företags-etablering med hög status skulle kunna lyfta områdets status som helhet.

Malmö Museer

Det är av stor vikt att ”förbättringsåtgärder” beträffande bebyggelse i Rosengård sker på ett genomtänkt sätt och att åtgärderna är av god kvalitet. Vi har tidigare sett hur ytliga satsningar på förnyelse av miljonprogrammets bostadsområden resulterat i ombyggnader som snart känts daterade och vars effekt kan ifrågasättas. Den framtagna skriften Rosengård – strategier för hållbar utveckling i en stadsdel utgör ett steg i rätt riktning för ett förnyelsearbete med kvalitet och eftertanke.

Stadsplan, arkitektur och trafikplanering i Rosengård är på många sätt typiska för miljonprogrammets byggande under 1960- och 70-talen. I ett stadshistoriskt perspektiv är detta av intresse att studera. Studier och dokumentationer av Rosengård har tidigare utförts, exempelvis inom ramen för projektet *Storstadens arkitektur och kulturmiljö*. Ytterligare kulturhistorisk dokumentation av Rosengård kan komma att bli aktuell.

I skriften (sidan 15) nämns vikten av att ta hänsyn till ”ursprungliga och bevarade värden i områdets funktion och karaktär” samt att det är viktigt att bebygga utan att förvanska. Det finns ett behov av fördjupade studier för att definiera vilka dessa värden är och vad som skulle innebära förvanskning i området.

MKB, Malmö Kommunala Bostadsföretag

När Barack Obama tillträdde som president var ett av de första nya departementen han skapade ett Departement för urbana frågor. ”Livaktiga städer skapar innovation, ekonomisk tillväxt och kulturell rikedom genom de verksamheter, universitet, och civila, kulturella, religiösa och ideella institutioner som de attraherar” så lät det i uppdragsbeskrivningen. Danmark nämns ofta som ett gott exempel när det gäller att verka för en urban politik. Nu är tid för Malmö att gå från ord till handling.

MKB Fastighets AB, MKB, har givits möjlighet att inkomma med synpunkter på det av Malmö Stads Stadsbyggnadskontor utarbetade Dialog-pm 2008:1, Rosengård – strategier för hållbar utveckling i en stadsdel, daterat oktober 2008.

Att transformera rekordärens miljonprogramsområden till en hållbar förtätad stad med ett mer urbant liv, är framtiden för Malmös miljonprogram. Det handlar om att genom försiktig förtätning, öppet gatunät och stråk genom områdena tillföra värden som ”glömdes bort” då husen byggdes. Men det handlar också om respekt för de boende och om att förändra utan att den sociala strukturen bryts upp, så att dagens hyresgäster kan bo kvar och nya flytta in. På så sätt skapas långsiktigt hållbara och integrerade stadsdelar.

Södra Rosengård

Rosengård är ett av Malmös fem nya utvecklingsområden. I Rosengårds centrumnära läge och i de stora gröna utarealerna ligger stora möjligheter att skapa en levande stadsdel och ett nytt landmärke i Malmö.

MKB har under en längre tid arbetat med planer för att förtäta och levandegöra stråket mellan Herrgården på Rosengård och Möllevången i Södra Innerstaden. MKB:s strategi för uterummen (dvs. rummen mellan husen) i Södra Rosengård (dvs. söder om Amiralsgatan), förbindelser till Malmös centrala delar m.m., beskrivs i en rapport som tagits fram av Gehl Architects i Köpenhamn på uppdrag av MKB. Ett första steg i ett konkret genomförande av strategin är tillkomsten av 8 st. s.k. Bokaler som nu byggs längs Bennets väg i bostadsområdet Örtagård.

Gehl-rapporten visar att det är grundläggande för Rosengårds framtid att förbindelserna till och kontakten med centrala Malmö förstärks. Idag ligger stadsdelen omgiven av barriärer utan rumsliga kopplingar till staden i övrigt. Att möjliggöra en naturlig genomfart och stärka kollektivtrafiken skulle innebära en betydande förändring.

Även det interna vägnätet i stadsdelen måste reformeras så att trafik och människor kan förflytta sig på jämbördiga villkor. Rosengårds vägnät behöver kopplas ihop med stadens övriga vägnät och människor och bilar kunna röra sig på ett urbant sätt i och omkring området. Vägnätet måste locka till rörelser genom området snarare än runt om och samtidigt knyta Rosengårds olika delar närmare varandra. Vägnätet skall koppla sig mot viktiga mötesplatser.

Genom att förtäta längs gatustråken med verksamheter och andra upplåtelseformer än hyresrätt, skapas bättre förutsättningar för att bryta utanförskap och segregation. Om samtidigt tillträdet till områdets alla delar görs enklare och tydligare, kommer fler personer att röra sig i området, som därmed ges mer liv och ökad känsla av delaktighet och trygghet.

En kontinuerlig dialog om Rosengårds transformering och utveckling har förts och förs mellan MKB och stadsdelen samt med Malmö Stads Stadsbyggnadskontor och Fastighetskontor.

Från ord till handling

Mycket av de tankar som MKB utvecklat kring Södra Rosengårds framtid har också beaktats i det av Stadsbyggnadskontoret framtagna Dialog PM 2008:1. Promemorian är ett inspirerande dokument som MKB ur ett hållbarhets- och utvecklingsperspektiv i stort kan ställa sig helt bakom. Fysiska strukturer måste förändras och nya verksamheter och upplåtelseformer måste komma till för att skapa en positiv utvecklingsspiral i Rosengård. Dessa samband och möjligheter har belysts på ett föredömligt sätt i promemorian. Den stora frågan är - hur ser handlingsplanen ut?

Om en påtaglig och varaktig förändring av omvärldens attityd till och värdering av Rosengård skall kunna åstadkommas, får inte initiativen ännu en gång stanna vid enbart visioner och muntlig dialog, nu krävs konkreta åtgärdsprogram som är resurs- och tidsatta och där ansvar fördelas så att ett samlat och målinriktat arbete kan inledas och konkreta resultat levereras.

I ett första steg måste infrastrukturen i och kring Rosengård brytas upp, kompletteras och stråk öppnas för genomfart och spontana besök. I det arbetet är det särskilt viktigt att primärt hålla fast vid och förstärka och öppna huvudstråket längs Von Rosens väg, Bennets väg och vidare in mot Möllevångstorget.

Så snart arbetet med att transformera Rosengårds infrastruktur påbörjats kan viktiga platser och destinationer kopplas samman och arbetet för att förtäta och tillföra verksamheter och attraktioner påbörjas. Planprocesser måste startas som skapar plats för verksamheter och bostäder med nya upplåtelseformer men även attraktioner och funktioner som inte finns någon annanstans och som kan skapa intresse hos externa intressenter att investera i området.

För att lyckas med förändringen av Rosengård krävs mod att skapa en flexibel ny detaljplan för området, som tillåter en organisk utveckling av en ny småskalig men samtidigt urban miljö längs områdets huvudstråk.

Även om promemorian i sig ger uttryck för en förändrings- och utvecklingsvilja andas de enskilda texterna snarare försiktighet och bevarande, något som måste arbetas bort för att nå förändring. Kartan på s 18 ger t.ex. exempel på förtätning, men antyder ett angreppssätt som angriper problemen med storskalighet enligt storskalighetens principer. Det intrycket förstärks av illustrationen på sidan 20. Vad området behöver är visserligen den täta stadens charm men inte den storskaliga stadens brist på mänsklig skala.

Vad MKB önskar är en hög ambitionsnivå när det gäller riktigt småskalig förtätning. Små hus, små kolonier, insprängda små gatuhus och små enkla ytor, inte stora sammanhängande betong-, glas- och stenarealer.

MKB är därvid beredda att ta ett mer samlat grepp och ett större helhetsansvar i en kommande förtätning och transformering av Södra Rosengård (söder om Amiralsgatan), genom att bolaget i samråd med Malmö stad ges rådighet över sådana nya markarealer och gatunära markytor som lämpligen kan frigöras för bostads- och verksamhetsändamål i området.

Övriga detaljsynpunkter

De länkande stråk som visas på karta sidan 21, är de stråk som MKB understryker ska vara de huvudstråk som kopplar samman Rosengård med övriga staden. MKB ställer sig däremot mycket tveksam till skapandet av de nya ”genombrott på sikt” som redovisas i förslag på sidan 28. MKB är av den absoluta uppfattningen att huvudstråket även på sikt ska gå via Bennets väg och längs med parken fram till Ystadsgatan.

MKB är däremot helt eniga med Stadsbyggnadskontoret om de ”genombrott, möjliga att genomföra redan idag” (Ramels väg – Frölichs väg, Hårds väg – Adlerfelts väg), som redovisas i illustrationen på sidan 28. Dessa bör förverkligas omgående.

För det fortsatta arbetet med materialet bör därutöver följande felaktigheter i promemorian noteras.

- att på sidan 14 har MKB:s fastigheter på Herrgården placerats felaktigt (skall vara de två första gårdarna i området) och MKB:s bostäder på Persborg markerats som privat.
- att på sidan 23 saknas Cronmans väg.
- att under illustrationen på sidan 39 bör stå att förslaget tagits fram av Gehl Architects på initiativ från MKB fastighets AB.
- att på sidan 40 bör noteras att MKB:s bokaler uppförs under år 2009.

Banverket

Vi vill i detta ärende hänvisa till Banverkets yttrande (F08-13592/SA10) rörande utvecklingen av kommunikationer och stationsnära planering i östra Malmö i samband med remissen av Framtidens kollektivtrafik i Malmö, förslag till slutrapport, från Statskontoret i Malmö stad (KS-KOM-2007-00241).

Yttrande och remissvar bifogas som bilagor.

Boverket

Boverket ser positivt på de förslag som presenteras i ovan rubricerade skrift. Dock saknas ett tydligt jämställdhetsperspektiv.

Boverket har på regeringens uppdrag initierat ett konkret utvecklingsarbete för att stärka tryggheten i stads- och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv (åtgärd 28 i regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer, skr. 2007/2008:39). Inom ramen för detta uppdrag ska Boverket inventera och sammanställa befintlig kunskap om hur tryggheten i stads- och tätortsmiljöer kan stärkas ur ett jämställdhetsperspektiv och i samverkan med länsstyrelserna sprida kunskap om detta. I uppdraget ingår även att (i samverkan med länsstyrelserna) utveckla praktiska metoder baserade på erfarenheter från kommuner och projekt; samt i samverkan med länsstyrelserna även fördela och utbetala medel avsatta för ovan nämnda ändamål. Dessa pengar kan användas för att stödja kommunala insatser och andra projekt för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det operativa arbetet.

Kontakta oss gärna för mer information.

Region Skåne

Region Skåne anser att Dialog PM 2008:1 är väl genomarbetat och visar på en hög ambitionsnivå med ett helhetsperspektiv, som kan bana väg för att vidareutveckla Rosengårds stadsdel.

PM:et behandlar Rosengård utifrån ett regionalt perspektiv vad gäller kollektivtrafik. Biltätheten i området är låg men resbehovet högt.

Ambitionen är att skapa ett transportsätt med låg miljöpåverkan och därmed ge stadsdelen en miljöprofil. Kontinentalbanan kan få en viktig roll då den kan komma att användas för en lokal tågförbindelse inom Malmö när Citytunneln tas i bruk. Pendeln kan skapa bättre koppling mellan östra Malmö och de centrala delarna. Tillsammans med den lokala pendeln och en ny regionbusslinje mellan Malmö och Lund, är tanken att det skall bli smidigare att pendla inom regionen.

Region Skåne välkomnar beaktandet av det regionala perspektivet i stadsbyggnadskontorets förstudie av den översiktliga planeringen. Region Skåne, enheten för regional utveckling, driver arbetet med Strukturbild för Skåne tillsammans med de skånska kommunerna. I detta arbete är avsikten att söka koppla samman kommunernas fysiska planering med det regionala utvecklingsperspektivet. Region Skåne ser mycket positivt på att Malmö stad deltar aktivt i detta arbete. Att skapa snabba och smidiga allmänna kommunikationer och god tillgänglighet utgör grunden för en väl fungerande bostads-, utbildnings- och arbetsmarknad. Ett utvecklat järnvägsnät bidrar till

pålitligare och miljövänligare transporter och ligger i linje med Region Skånes arbete för ett ökat kollektivt resande.

I skriften visar Malmö stad på en medvetenhet beträffande vikten av att skapa bostäder och mötesplatser för alla åldersgrupper, genom att skapa en variation av mötesplatser, funktioner, bebyggelse och upplåtelseformer i området. Att förändra den fysiska strukturen i Rosengård är en komplex uppgift och Region Skåne ser mycket positivt på det initiativrika arbetet som är påbörjat. Att verka för "insatser som utvecklar segregerade områden" och "ökat byggande av hyresrätter" är något Region Skåne gärna stödjer och uppmuntrar. Kan samtidigt kommunen "visa på möjligheterna att bygga attraktivt och miljöanpassade bostäder till rimlig kostnad", har tre viktiga mål och åtgärder vidtagits, vilka överensstämmer väl med Regionala utvecklingsprogrammet för Skåne.

Region Skåne anser det lovvärt att Malmö stad planerar för att nyexploatering av bostäder, i första hand bör ske inom befintlig stadsstruktur och på gångavstånd till service, rekreation och kollektivtrafik. Målen stämmer väl överens med det Regionala utvecklingsprogrammet för Skåne.

Malmö stad påpekar är det viktigt att förstärka de privata och offentliga rummens kvalitéer, Detta synsätt ansluter väl till vad som även förespråkas i "Att bygga i Skåne". Det är även betydelsefullt att få in fler funktioner för att stadsmiljön skall få en chans att leva upp och bli attraktiv, vilket region Skåne ser som en värdefull prioritering.

Grönstrukturen som beskrivs i Dialog-PM 2008:1 överensstämmer med intentionerna i "Strategi för en grön struktur i Skåne", som Region Skåne tagit fram i samarbete med en rad andra aktörer, där Malmö var en av många deltagande kommuner.

Region Skåne anser att det är föredömligt att kommunen lägger vikt vid ett brett samarbete med olika aktörer för att skapa en gemensam grund att stå på för framtida initiativ och beslut i den planerade fysiska utformningen av Rosengård.

Region Skåne ser fram emot en fortsatt dialog med kommunen i frågor av regional betydelse.

Skånetrafiken

Skriften visar på Rosengårds stora möjligheter och potential. Rosengård ger idag underlag till Malmös största kollektivtrafikresande. Stadens mest utnyttjade bussrelation går mellan Rosengård och Gamla staden/Centralen (linje 5) som kräver 16 bussar i timmen för att fungera acceptabelt. Därtill har Rosengård 7,5-minuterstrafik i en relation till Södervärn. Skånetrafiken stödjer stadens planer på förtätning och förstärkning av stadsdelar., såsom Rosengård, som har en stark kollektivtrafik, eftersom ytterligare underlag ger en ännu effektivare och attraktivare kollektivtrafik.

Utredningen Framtidens kollektivtrafik visar att Malmö behöver spårburen lokal kollektivtrafik. Ett stråk som behöver spårvagn mer förr än senare är Rosengård-Centralen. Malmö stad och Skånetrafiken verkar aktivt för att lyckas förverkliga en sådan trafik. I Rosengård innebär det att spårvagnen kräver ett separat stråk genom området, där framkomligheten för kollektivtrafiken inte bör påverkas av eventuella förändringar av Amiralsgatan.

Rosengårds närhet till Kontinentalbanan ger en intressant möjlighet till en ny station. Nyttorna med en lokal tågtrafik, som liksom busstrafiken kräver byte till regional tågtrafik blir begränsade. Önskvärt för Rosengård och dess eventuella station är att på lång sikt få direkta regionala resmöjligheter med framförallt Köpenhamn och Lund. Det är inte förrän en sådan trafikering finns som

stationens potential kan utnyttjas fullt ut. Ett sådant trafikupplägg kommer att prövas inom ramen för genomförandet av Skånetrafikens Tågstrategi.

Svenska Kyrkan i Malmö

Vi vill framhålla det positiva i att kommunen väljer att satsa på detta område av Malmö som vi menar har så stor potential. Här finns erfarenheter och kunskaper som vårt samhälle är i stort behov av. Språkkunskapen är kanske det mest uppenbara, men vi tänker också på alla människor som gör erfarenheter av att i sig rymma mer än en kultur, mer än en religion och mer än ett språk. Här finns också erfarenheter av att leva i utanförskap och främlingskap. Är majoritetssamhället lyhörda i relation till dessa erfarenheter kan denna kunskap bli viktig i arbetet för en god samhällsutveckling.

Vi delar uppfattningen som säger att utflyttningen är ett av rosengårds stora problem. I synnerhet märker vi det i mötet med lärare och elever på Rosengårdsskolan. Möjligheterna att byta bostad och "avancera" i sin bostadskarriär måste utvecklas inom området. Amiralsgatan utgör en allt för genomgripande gräns. Ett attraktivt nybygge på Herrgårdssidan vore också att föredra.

De utvecklingsmöjligheter s.17ff för ett större och attraktivare Rosengård är inspirerande. Att göra om Amiralsgatan till stadsgata, så att den inte är en hög-hastighets väg som drar rakt förbi (och mitt igenom) rosengård är tilltalande. Liksom att göra gång- och cykelvägarna bredare över Amiralsgatan! Vi tilltalas av Rosengård som "porten till centrala Malmö".

Vi har förvånats över att så många kulturer och människor kan leva här utan att caféer och restauranger växer fram! Med tiden har vi förstått att det inte finns några lokaler som får användas till det. Vi tror att det Rosengård genom dylika initiativ kan utvecklas på ett liknande sätt som Möllevångstorget har utvecklats; från ett "farligt invandrarområde" till ett mångkulturellt område där man gärna vill bo och vara.

Parker och utemiljö; vi skulle gärna se mer för barnen, mer lekplatser och små platser i parkerna; tex. gungor i ett stort träd, kojor i en berså osv. Men också mer platser för vuxna. När det är varmt ser man hur män spelar brädspel på gräsplättar här och var. Platser där vuxna kan mötas på ett enkelt sätt; det är ont om bänkar och sittplatser.

Som religiös aktör och som kristen församling slår oss att religionen lyser med sin frånvaro i detta dokument. Detta i en stadsdel där det religiösa livet sjuder och där religionen spelar en så avgörande del i människors liv. Att bereda plats för religiösa uttryck i såväl offentlighet som del – offentlighet tror vi är en klok investering.

E.ON Gas

E.ON Gas Sverige AB har studerat de inkomna remisshandlingarna och kan konstatera att vi har både högtrycksledning samt distributionsledningar för natur- och biogas inom vissa delar av det aktuella området. E.ON Gas har dock inget att erinra mot denna dialog PM. Eventuellt hänsynstagande till befintliga gasledningar diskuteras i ett senare skede.

E.ON Värme

EVS ser positivt på hållbar utveckling i stort och specifikt mycket positivt på hållbar utveckling i stadsdelen Rosengård.

EVS försörjer i dagsläget större delen av tätorten i Malmö med fjärrvärme. Fjärrvärmerna i Malmö har stora miljö- och klimatfördelar. Produktionen kommer under stora delar av året att bestå av värmeöverskott från industri, värme från Sysavs anläggning för avfallsförbränning och högeffektiv kraftvärme från Öresundsverket som tas i drift 2009.

På området Rosengård förses i princip alla fastigheter med fjärrvärme från EVS idag. Karta med EVS befintliga fjärrvärmeledningar i området redovisas i bilaga 1. I aktuellt Dialog-PM föreslås utbyggnad och förtätning av stadsdelen Rosengård. Tillkommande fastigheter bedöms ha goda möjligheter till försörjning med fjärrvärme. Dock bör påpekas att om det blir aktuellt med ändrad kvartersindelning och ny gatustruktur och detta medför att det blir nödvändigt att flytta fjärrvärmeledningar så förutsätter EVS att sådana frågor utreds i nära samråd med EVS.

EVS ställer sig positiva till fortsatta diskussioner angående energiförsörjningen av området Rosengård. I övrigt har vi inga kommentarer till förslaget Dialog-PM.

Burlövs kommun

Burlövs kommun ställer sig positiv till att Malmö stad arbetar med att ta fram utvecklingsstrategier som kan stödja en fortsatt god utveckling i Malmö.

Helsingborgs stad

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att Malmö stadsbyggnadskontor presenterar en inspirerande Dialog PM för hur förändrade fysiska strukturer kan stödja en god hållbar utveckling i Rosengård och även hela Malmö. Men det är också ett bra och viktigt exempel på hur man kan arbeta med liknande bostadsområden i andra kommuner.

Trafik, Boende, Verksamheter, Mötesplatser och Attraktioner är alla viktiga delar i en fungerande stadsdel och hur de interagerar. I skriften behandlas de på ett bra sätt och för varje avsnitt presenteras goda exempel för utvecklingsmöjligheter som bidrar till att skapa en hållbar stadsdel utifrån sociala, ekonomiska och ekologiska faktorer.

Rosengård! - strategier för en hållbar utveckling i en stadsdel sätter människan i centrum. I liknande utvecklingsprojekt är det viktigt att de boende blir delaktiga och får känna att de är del i utvecklingen av den egna boendemiljön.

Landskrona kommun

Rosengårds stadsdelsförvaltning och tekniska förvaltningar inom Malmö stad har samarbetet kring idéer om stadsutveckling. Behov som finns i stadsdelen har kopplats samman med den långsiktiga fysiska planeringen av staden och skriften innehåller gemensamma utvecklingsmöjligheter beträffande såväl trafik, boende och verksamheter som mötesplatser och attraktioner.

Detta PM har remitterats till Landskrona kommun som i sin tur remitterat till miljönämnden, byggnadsnämnden samt tekniska nämnden vars yttrande redovisas sammanfattningsvis nedan. Byggnadsnämnden och tekniska nämnden har meddelat att de avstår från att svara på remissen.

Miljönämnden framhåller att blandningen av mål, förslag till åtgärder på både principiell och konkret nivå, som till stor del grundas på presentation av bakgrundsfakta och analys kan utgöra

en bra grund för fruktbar dialog med medborgarna. Miljönämnden menar att dokument av denna typ kan vara en förebild för hur fysisk planering kan bidra till en hållbar utveckling på kommunal nivå. Dock menar nämnden att de "ekologiska" aspekterna bör ha en mer framträdande roll för att begreppet hållbar utveckling skall vara relevant.

Lunds kommun

Lunds kommun vill inledningsvis framföra att rapporten redovisar många goda och intressanta utvecklingsförslag och därmed utgör ett värdefullt underlag i översiktsplaneringen. Arbetsmetoden att samverka mellan olika kompetenser för att identifiera olika perspektiv och goda helhetslösningar, är också intressant att ta del av.

Rapporten bör även kunna utgöra en god plattform för diskussion i regionala utvecklingsfrågor.

Den starka befolkningstillväxten i sydvästra Skåne, ställer krav på boende, sysselsättning, kommunikationer och välfärd. Utvecklingen ställer också krav på att regionens aktörer gemensamt hittar lösningar för en långsiktigt hållbar utveckling i Skåne.

Ur ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv är det viktigt att arbetskraften är rörlig, både yrkesmässigt och geografiskt. Stadsdelen Rosengård, med en mångfald av olika erfarenheter och språkkompetens, utgör här en viktig arbetskraftsresurs, både för den offentliga och privata sektorn. I detta sammanhang är goda kommunikationer och väl utbyggd kollektivtrafik med omgivande stadsdelar och övriga regionen av avgörande betydelse för en hållbar utveckling på lång sikt.

Här kan även Öresundsregionens möjligheter uppmärksammas, då det finns vinster att göra mellan svenska och danska sidan vad gäller utbildning och arbetskraftsförsörjning. Lunds kommun vill också framföra att det är viktigt att lyfta fram stadsdelens lokala och unika potential och också skapa nya "magneter" i stadsdelen. På så sätt kan bilden av Rosengård som ett "utsatt område" ersättas med positiva attraktioner och dragningskraften och besökare från omgivande region öka.

Centrala Sacorådet i Malmö

Dialog PM 2008:1 utgår från sambandet att man genom att förändra den fysiska miljön i stadsdelen Rosengård skulle kunna påverka den lokala sociala problematiken som identifierats. Problemmråden som lyfts fram är bl.a. segregation, hög in- och utflyttning, arbetslöshet och trångboddhet. I dokumentet presenteras olika förslag på hur man kan tänkas förbättra dessa områden. Bland dessa nämns skapandet av nya mötesplatser, tillskyndandet av blandade upplåtelseformer, uppförandet av ny bebyggelse samt göra Rosengårds stadsdel mer tillgängligt i form av förändringar i rådande stadsplan.

Saco ställer sig mycket positivt till att fokus riktas mot de stora sociala problem som skapar segregation i Malmö.

Den del som arbetet i denna dialog-PM inriktar sig mot utgör endast stadsplanering och har som det rätteligen påpekats endast som mål att skapa förutsättningar för en bättre vardagsmiljö i stadsdelen. För att skapa ett så bra underlag som möjligt, har som ovan nämnts, tre förvaltningar samarbetat. En reflektion är dock att även andra förvaltningars kunskap skulle kunna bidra med ett spännande tillskott i utvecklingen av Rosengård, särskilt då Miljö- och Kulturförvaltningen. Verk-

samhetsområde som enbart, mycket summariskt, nämns i dokumentet. Miljöförvaltningens kunskande inom det ekologiska hållbarhetsområdet har mycket gott renommé och Kulturförvaltningens arbete med bevarandet och utvecklandet av värdefulla bebyggelsemiljöer är ett par exempel på sådant kunnande.

Malmö stad innehar bred kompetens inom flera områden. Saco är av åsikten att denna bör utnyttjas optimalt både kvalitativt och genom en bredd för att på så sätt kunna bidra med de eftersökta förbättringarna av stadsdelen. Saco anser vidare att Dialog PM 2008:1 är ett bra steg i rätt riktning. För det fortsatta arbetet är det viktigt att Rosengårdsborna så fort som möjligt far en möjlighet att uttrycka sina olika tankar och bidra med sin syn på förbättringsbehoven.

Cykelfrämjandet

Generellt anser vi i Cykelfrämjandet att det är positivt att möjligheterna för cykling ökas ytterligare i stadsdelen Rosengård, bland annat genom de förslag på fler förbindelser och kopplingar från Rosengård och ut mot andra områden. Det är dock särskilt viktigt att dessa nya stråk utformas på ett sätt som säkerställer att en hög trafiksäkerhet uppnås. Rosengård har idag, tack vare sin medvetna trafikplanering, en hög trafiksäkerhet och det är viktigt att denna goda egenskap tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Kopplingen mot andra områden i både nord-sydlig riktning och östvästlig riktning är något som kan bli bättre i området. Eftersom en stor del av rörelserna är från eller till centrala staden anser vi i Cykelfrämjandet att dessa stråk framförallt bör prioriteras. I dagsläget finns det brister här, bland annat bidrar Kontinentalbanan till att skapa långa omvägar på viktiga cykelstråk. Detta gäller framförallt kopplingen mot stråket utmed Spånehusvägen, där enda passagen under Kontinentalbanan finns vid Amiralsgatan.

Cykelfrämjandet anser också att det är en bra idé att komplettera med en gång- och cykelväg längs Amiralsgatan, naturligtvis under förutsättning att detta kan ske med en hög trafiksäkerhet. Önskvärt vore att en sådan gång- och cykelväg skulle kunna förlängas hela vägen in till centrala Malmö.

Hyresgästföreningen

Hyresgästföreningen har genom dialog med representanter boende i Rosengård jobbat fram följande synpunkter och förslag utifrån en del av de frågeställningar som finns i samrådsmaterialet.

Hur kan vi med stadsplaneringens verktyg skapa förutsättningar för en fortsatt god utveckling?

Det ska upplevas som lockande och trevligt att ta sig till Rosengård med hjälp av tydliga informationsskyltar hur man tar sig till och från stadsdelen med cykel, buss och gående. Informationstavlor inom området om vägar, parker, mötesplatser och historien kring och om Rosengård. Det finns ett mervärde i kunskapen om historien om olika platser i området. Med infrastrukturen länka samman olika delar i området och underlätta för utomhusaktiviteter, promenader, löpning och inköp mm.

De boendes förutsättningar att medverka till sin egen försörjning bör inventeras. Vilken potential finns för att bryta utanförskapet genom att erbjuda möjligheter till egen försörjning genom t ex handel, hantverk och konsthantverk?

Stadsbyggnadskontoret och Malmö stad bör medverka till att enklare billiga lokaler skapas inom området i befintliga byggnader men också som små handelsplatser och mötesplatser mellan huskropparna eller i anslutning till parker och grönområden, där lokalt hantverk och handel kan bedrivas och möjliggöra egen försörjning. Den egna försörjningen är viktig för områdets sociala stabilitet och utveckling men inte minst för att bryta utanförskapet.

Hur kan kvarboendet i stadsdelen Rosengård ökas?

Trångboddheten måste minskas kraftigt. Bostäder som håller en bra underhållsstandard och med rimliga hyror är ett incitament för människor att bo kvar. Fastighetsägare och hyresvärdar som utnyttjar de boendes brist på kunskaper om sina rättigheter medverkar till att förstärka områdets redan dåliga rykte.

Det bör skapas mötesplatser och torg som stimulerar till aktiviteter och naturliga möten. Restauranger och barer behövs för att göra stadsdelen mer levande och händelserik samtidigt som nya mötesplatser skapas.

Vad kan vi bidra med för att de unga Malmöborna i Rosengård skall känna att de är en del av Malmös framtid?

Förskolor och skolor bör ha utbildade pedagoger för att dels öka integrationen och minska känslan av utanförskap. Ungdomar bör få ökade möjligheter att praktisera eller sommarjobba på företag, parkförvaltning mm. Göra studiebesök på andra skolor, museer mm. Dessa aktiviteter är inte minst viktiga under sommarmånaderna då många ungdomar går sysslolösa och för att få andra perspektiv och uppleva vad som finns i och utanför stadsdelen. Detta är inte minst viktigt för flickorna som oftast har mindre rörelsefrihet i det offentliga rummet.

Övriga kommentarer kring frågeställningarna och remissinnehållet

Parkerna och deras utformning är av stor betydelse för de boende. Dels ska parkerna vara utformade så att grönområden kan utnyttjas för bollspel, lekar och grillning mm. En viktig faktor är att parker och grönområden är upplysta för att öka trygghetskänslan.

Malmö stad bör ta initiativ till att det anordnas allmänna aktiviteter i Rosengård, som vänder sig även till övriga Malmöbor. Inte ett "Rosen Rosengård event" utan vanliga kulturaktiviteter som lockar olika åldrar inom såväl som utanför Rosengård.

Rosengård bör stå i fokus när Malmö stad planerar att inrätta nya kulturinstitutioner för t ex teater, konst och musik. Genom att medvetet investera i institutioner och byggnader för kulturaktiviteter, som konserthus, teater eller liknande kan Rosengård bli ett naturligt mål att besöka för övriga Malmöbor, vilket gagnar området på sikt. Denna form av planer borde vara lika naturliga för Rosengård som för innerstaden och Västra hamnen.

Fysiska förändringar kontra den sociala strukturen

Enbart fysiska förändringar och upprustningar i stadsdelen i all ära men om man inte angriper de underliggande problemen och den sociala strukturen riskerar de fysiska åtgärderna att bli en kortsiktig lösning som i grunden inte förändrar någonting i stadsdelen. De fysiska förändringarna bör byggas på bra och hälsosamma lägenheter.

Innan man påbörjar några fysiska förändringar i form av nybyggnation, förtätningar eller andra åtgärder måste man ta itu med utanförskapet och de sociala strukturerna med arbetslöshet, bidragsberoende och trångboddhet.

Det är naturligtvis lättare att tillgripa fysiska förändringar som är synliga än att angripa de underliggande problemen. Det har man gjort tidigare och det har visat sig att det inte är hållbart i längden. Enstaka projekt under en kortare tidsperiod ger inga långsiktiga lösningar, utan det krävs ett ständigt och medvetet arbete för att åstadkomma märkbara förändringar för stadsdelen. Detta löpande arbete förutsätter också att de boende blir delaktiga i processen och att förslag och planer som kommer ut av detta kan realiseras.

Vidare krävs ett helhjärtat engagemang från Malmö stads olika förvaltningar och nämnder liksom hos mark- och fastighetsägare.

MIP, Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation och MISO, Malmö Idrottsföreningars Samorganisation

Malmö framtid bygger till stor del på målgruppen barn- och ungdomar, en grupp som ska känna att de är en viktig del av Malmö framtid. En bra framtid bygger på att befinna sig i en trygg och säker miljö. Fritiden måste kunna fylla ett värde för individen och ge möjlighet till delaktighet. Förutsättning för både spontan och organiserad fritidsverksamhet är viktig.

Alla fritidsanläggningar och andra mötesplatser i stadsdelen bör utvecklas tillsammans med de föreningar som är verksamma där för att på bästa sätt gynna de boende. En samordnande funktion på stadsdelen för alla fritidsfrågor är viktig. Denna funktion måste se till både hårda och mjuka frågor.

Tillsammans arbetar MIP och MISO för att det skall finnas förutsättningar för ett starkt och väl fungerande föreningsliv i Malmö. All satsning i föreningslivet skall ses som en investering. Avsaknaden och bristen på ändamålsenliga lokaler är ett hinder för att öka den fysiska aktiviteten.

Dialog PM 2008:1 är en spännande läsning och är väl genomarbetat dock kvarstår utmaningen att omsätta plan till verklighet!

PRO Samorganisation i Malmö

Vi anser att de synpunkter och förslag som framkommer i studien är bra och kommer att stärka Rosengårds närvaro, både fysiskt och socialt, i Malmö. Vi är dock medvetna om att det är visioner och att det kommer att ta lång tid att förverkliga. Men att det finns vissa delmål som kan genomföras relativt snart. Vi har därför valt att koncentrera oss på dessa utifrån utredningens rubriker.

1. Ett gott liv

Ändring av stadsplaneringen så att det ges möjlighet att inrätta så kallade "bokaler", vi är dock tveksamma till förslaget att de bara förläggs i stråket Bennets väg Möllevången utan även inne i området. Även lättare industri bör finnas. Man bör även fundera på ex.vis Gymnasieskola.

2. Bo och leva

Möjligheterna till förtätning av bostadsbeståndet bör ses över kanske inte i första hand på gårds- eller grönområde utan påbyggnad av områdets låghus.

3. Förflytta sig

Som det ser ut idag, på grund av gatunätets sträckning, är området uppdelat i isolerade delområde. Att ta sig till de olika delarna kan därför bli onödigt krångligt. Vid en uppbyggnad av "säckgatorna" bör man även se över kollektivtrafiken.

4. Möten och möjligheter

Eftersom vi i ovanstående punkter tagit upp bland annat arbete, utbildning och kommunikationer. Vill vi ta upp bristen på samlingslokaler och lokaler som ger möjlighet till kulturella upplevelser.

5. Parker och andra platser

Stadsdelen är enligt vår bedömning väl tillgodosett när det gäller grönytor. Däremot är angeläget att dom rustas upp, det kan vara ljussättning och lekanordningar. En viktig del är också att det skapas ett torg för handel och annan samvaro ex,vis. kafé och uteservering.

Svensk handel

Svensk Handel Malmö har getts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerade dialog PM och vi begränsar oss till att ge några synpunkter på det som berör handelns lokalisering och den påverkan som handeln kan ha på utvecklingen i området.

Det som i dag är centrum i området är ju centrumanläggningen i anslutning till Amiralsgatan och det är kring Amiralsgatan som en framtida utveckling av detaljhandel kan komma att ske. Detta område utgör en central del i området och eventuell ytterligare detaljhandel bör lokaliseras i anslutning till nuvarande centrum eller till angränsade gator.

En framtida förändring av Amiralsgatan kan komma att ske om man bygger ut en spårvägslinje genom Rosengård. Centrumkaraktären kommer då att förstärkas och ytterligare verksamheter kan då komma att lokaliseras dit.

Ett sätt att skapa en hållbar utveckling i Rosengård kunde vara att skapa utrymmen för mera handel och annan verksamhet i anslutning till centrum. Detta bör då ske med tanke på att nystartade företag och mindre verksamheter inte kan bära de hyreskostnader som det medför att finnas i centrumanläggningen. Genom att också skapa s.k. B eller C-lägen skulle nya företag kunna bildas och fler arbetstillfällen skapas i stadsdelen.

Vi utgår från att det finns en hel del boende inom området som har både idéer och kunskap för att driva ett företag om förutsättningarna för småskalig verksamhet skulle finnas.

Vi talar om verksamheter som så småningom kan flytta in i centrumanläggningen eller flyttas till annan lokalisering d.v.s. en livskraftig verksamhet både inom handel och hantverk och annan serviceverksamhet som invånarna i området skulle kunna utnyttja.

Handel och annan verksamhet bidrar till att skapa liv och rörelse i en stadsdel under förutsättning att det bor tillräckligt många människor i stadsdelen så att en lönsam verksamhet kan bedrivas. Denna förutsättning finns ju i Rosengård.

Särskilda yttranden

Södra Innerstadens stadsdelsnämnd (m+fp+kd)

Politiskt fortsätter man fejt gömma undan problem och konflikter och skriver på sidan 7 att "Bilderna av Rosengård som ett utsatt område, bland annat i media finns sedan nästan 40 år tillbaka och har inte skapats av eller med anledning av de malmöbor som bor i Rosengård". Struntprat! Vem är det som anlägger bränderna, attackerar poliser och brandmän, vandaliserar och fördärvar? Har de boende i Rosengård inget som helst ansvar för sin boendesituation och stadsdelens dåliga rykte. Ej heller är det sant att Rosengård, då det byggdes, redan från början hade dåligt rykte. Tvärtom - det var ett mönsterbygge i miljonprogrammet med fantastiska lägenheter och stora grönområden som med stolthet visades upp för utländska gäster. Gatorna gavs till och med adliga namn för att understryka statusen.

På sidan 12 tar man upp det ensidiga lägenhetsbeståndet om tre rum och kök - en effekt av den socialdemokratiska klåfingrigheten att i detalj styra allt - för att åtnjuta subventioner och stöd var man tvungen att bygga just så. I dag ser vi de negativa effekterna av detaljrik politikerstyrning.

På sidan 17 förespråkar man olika upplåtelseformer för att tillfredsställa efterfrågan - hyresrätt, bostadsrätt och ägandelägenheter. Äntligen har fördelarna med de borgerliga förslagen om ökade möjligheter att friköpa sina lägenheter och hyreshus trängt in.

På sidan 22 - och på några andra sidor, bland annat sidan 28 - tar man upp nackdelen med att Rosengård är byggt med långtgående trafikseparering. Precis vad vänstermajoriteten fortfarande förespråkar i nybyggnation. På Rosengård föreslås återvändsgator sammanbindas för att öka tillgängligheten. Vi välkomnar uppvaknandet och förutsätter att problemen och nackdelarna med trafikseparering beaktas vid nybyggnation.

På sidan 25 tas upp den ringlinje som kommer att anläggas på Kontinentalbanan och sammankopplas med Citytunneln. I debatterna som föregick starten av Citytunneln diskuterades allmänt behovet av ett yttre godsspår. Kommunen hävdade då gentemot de boende längs järnvägen att Citytunneln skulle avlasta Kontinentalbanan. Det blir precis tvärtom! Godstågen kommer inte att gå i Citytunneln utan fortsätta skramla fram längs Rosengård och Persborg, nu kombinerat med "ringlinjetåg" i trafik var 15:e minut. En svekdebatt kommer att uppstå då de boende längs banan inser vad som väntar dem, och kommunen borde bättre informera om planerna.

Med ledning av ovanstående synpunkter lämnar vi härmed ett särskilt yttrande.

SPI, Seniorernas parti

Förutsättningen för ett hållbart Rosengård/Malmö, enligt SPI är, att de svagaste delarna måste ges förutsättningar för utveckling som stärker de boendes behov av det mest elementära som trygghet i attraktiva boendemiljöer för barn och ungdom, där familjer känner trygghet för att etablera sig och delta i utvecklande av ett välfungerande samhälle med skolor från den minsta, till skolan ges resurser för yrkesutbildningar i alla kategorier från vård och omsorg och samhällets efterfrågade funktioner. Möjlighet till egen försörjning som skapar frihet från beroende och som ökar viljan och självttillit.

Kommunikation inom stadsdelen är inte bara bussar och cykelvägar här måste planskildhet tas på stort allvar med tanke på äldre och rörelsehindrade, med god framkomlighet för rullstolar, rollatorer mm.

Tanken att förändra Amiralsgatan med mindre körfält måste analyseras med tanke på omkringliggande stadsdelar som Husie och Fosie vars kommunikationsvägar beskärs liksom Rosengårds kontaktvägar till friare strövområden som Husie Mosse och Bokskogen.

Spårbunden kommunikation fodrar genomgripande stadsplaneändring liksom framförta tankar bebygga grönområden som idag står oanvända, bör förvandlas till offentliga rum då Rosengård är i stora behov av mötesplatser för barn och ungdom. Torg med aktiviteter från handel till umgängesformer som möten, uppträdande mm. En offentlig miljö för allmän trevnad. Förslag om påbyggnad av vissa byggnader till bostäder kan ses som en tillfällig nödlösning. Ett byggprogram för eftersökta bostäder bör snarast planeras. Rosengård liksom Malmö Stads möjlighet för expansion är begränsad och med en ung befolkningsstruktur och attraktiv tillflyktsort måste stadsdelen liksom Malmö Stad förtätas och ges en högre bebyggelse. Därför krävs en genomgripande stadsplanering med framtidsperspektiv i tid mot 2020 eller kanske mer.